
PROGRAM ROZVOJE

MIKROREGIONU ZÁPADNĚ OD CHRUDIMI

OKRES CHRUDIM

II. etapa – návrh

Prosinec 2000

Objednatel: MIKROREGION ZÁPADNĚ OD CHRUDIMI
sídlo: Stolany čp. 44, 538 03 Stolany
zastoupený: JUDr. Bohumírem Příbylem, předsedou sdružení

Zhotovitel: SURPMO, inženýrská a projektová společnost, a.s.
Atelier Hradec Králové
zastoupená: Ing. arch. Alenou Koutovou, vedoucí Atelieru Hradec Králové

Vedoucí projektant akce: Ing. arch. Alena Koutová

ZPRACOVATELSKÝ TÝM

koncepce, koordinace: Ing. arch. Alena Koutová

lidské zdroje:

Ing. Jana Rejlová

životní prostředí:

Ing. arch. Václav Kout

Ing. arch. Ladislav Metelka

doprava:

Ing. Jana Rejlová

cykloturistika:

Ing. Josef Příkaský

vodní hospodářství:

RNDr. František Bárta

Ing. Josef Smíšek

energetika:

RNDr. Václav Hovorka

Ing. Bohuslav Kouba

Martin Kalmus

Karel Mašát

digitální zpracování

Vlastimil Kašpar

Leona Rambousková

Luděk Audrlický

fotodokumentace:

RNDr. František Bárta

Ing. Josef Příkaský

ostatní spolupráce:

Martina Švarcová

00BSAH ELABORÁTU

1. Průvodní zpráva

- textová část s doprovodnou fotodokumentací

2. Grafická část

- Vodní hospodářství - součástí průvodní zprávy
- Energetika - v měřítku 1 : 25 000
- Životní prostředí, cyklodoprava - v měřítku 1 : 25 000

OBSAH PRŮVODNÍ ZPRÁVY

- **ZÁKLADNÍ KONCEPCE PRACÍ**

- **ROZVOJOVÁ STRATEGIE**

- **PROBLÉMOVĚ OBLASTI - PRIORITY ROZVOJE MIKROREGIONU**
  - A/ Technická infrastruktura, doprava**
  - B/ Lidské zdroje, občanská vybavenost**
  - C/ Rozvoj cestovního ruchu**
  - D/ Odpadové hospodářství**
  - E/ Ochrana krajiny a přírodních kulturních hodnot**

- **PILOTNÍ PROJEKTY ROZVOJE A DALŠÍ PROJEKTY A OPATŘENÍ**

- **ZÁVĚR**

ZÁKLADNÍ KONCEPCE PRACÍ

„Mikroregion západně od Chrudimi“ je sdružení obcí (právnických osob) ve smyslu ustanovení § 20, odst. z Občanského zákoníku. Sdružení bylo založeno zakladatelskou smlouvou schválenou valnou hromadou delegovaných zástupců šesti zakládajících obcí dne 14.9.1999 (Bylany, Lány, Morašice, Sobětuchy, Stolany a Třebířichy). Dodatečně byly do sdružení přijaty obce Mladoňovice a Rabštejská Lhota.

Území mikroregionu se rozkládá na západ od Chrudimi, se kterou v některých částech bezprostředně sousedí. Rozprostírá se od nížinných území na severu až do kopcovitého terénu paty Železných hor na jihu. Má rozlohu 5.425 ha a k 1.1.2000 v něm trvale žilo 3 260 obyvatel.

Hlavním cílem, resp. účelem sdružení uvedených obcí je spolupráce a koordinace v oblastech : vodního hospodářství, nakládání s odpady, školství, kultury, tělovýchovy a sportu, tvorby a údržby krajiny, dopravy, výhledových plánů obcí v rámci obecních programů obnovy venkova, postupů při využívání programů EU, poskytování služeb, informovanosti o území, společenské a spolkové činnosti a dalších činností dnes zatím nespécifikovaných.

V rámci prací na I.etapě (srpen 2000) – Analytická část – bylo provedeno zhodnocení současného stavu v území včetně posouzení míry využitelnosti dosud zpracovaných ÚPD a ÚPP, rozvojových dokumentů a dokumentací, rozvojových předpokladů i nástin hlavních problémů jednotlivých funkčních systémů.

Data a zdrojový materiál poskytly jednotlivé obecní úřady, příslušné referáty Okresního úřadu Chrudim, Úřad práce Chrudim a řada odborných institucí. Závěrem I. etapy bylo vypracování SWOT analýzy a stanovení prioritních oblastí, na které je nutno v II. etapě zaměřit pozornost.

Navazující II.etapa uvádí koncepci strategického rozvoje včetně nástinu možného financování některých vybraných (dohodnutých) aktivit, aby sdružení mohlo využívat prostředky zdrojů pro regionální a komunální rozvoj z různých fondů.

Program rozvoje Mikroregionu západně od Chrudimi klade důraz na vytvoření trvalého partnerství mezi jednotlivými obcemi v rámci mikroregionu i mezi veřejnou správou a podnikatelskou veřejností. Realizace Programu rozvoje bude možná pouze tehdy, pokud budou zapojeny všechny místní zdroje. Představitelům Sdružení se doporučuje vytvořit Komisi pro řízení realizace Programu rozvoje, složenou z vedoucích představitelů soukromého a veřejného života v obcích mikroregionu.

Realizace jednotlivých aktivit není monofunkční, ale iniciuje další aktivity a tím systémově vytváří podmínky pro zkvalitnění životní úrovně především trvale bydlících obyvatel mikroregionu. Například vytvoření vhodných podmínek pro rozvoj podnikatelských aktivit zvýší nejen počet pracovních míst v území, ale i poptávku o stavbu RD (ekonomicky výhodnější ve srovnání s podmínkami ve městech nadregionálního významu). Zároveň tím přispívá ke stabilizaci a rozvoji osídlení spolu s rozvojem občanské vybavenosti, služeb apod. Charakter regionu a jeho strategická poloha mezi sídly nadregionálního významu a rekreační oblastí vytvářejí výhodné podmínky pro vedení cykloturistických tras, které znamenají rozšíření nabídky a zvýšení úrovně příslušných služeb a vybavenosti.

Při hodnocení celkové problematiky mikroregionu je možno spatřovat strategii rozvoje v komplexnosti, kdy zlepšení v jedné oblasti pomáhá zlepšit i oblasti ostatní.

ROZVOJOVÁ STRATEGIE

Strategický rozvoj mikroregionu je tvořen na základě analýzy stávajícího stavu potřebné škály rozhodujících disciplin na jedné a stanovení krátkodobých i dlouhodobých cílů na druhé straně. V rámci metodiky pro stanovení strategie mikroregionu byla (zcela logicky) zohledněna „Strategie rozvoje Pardubického kraje“ a „Návrh programu Pardubického kraje“ jako báze determinujících vstupů pro konečnou sestavu.

Nejdůležitějším závěrem Strategie byla prezentace strategických cílů, aktivit a směrů, vedoucích k dosažení celkové vize kraje : **„Hospodářský růst kraje bude zajišťován na principu podpory lidských činností směřujících k trvalé ochraně a udržování zdravého životního prostředí a rovnováhy ekologických systémů. Musí být dosaženo rovnováhy pracovních a ubytovacích možností a musí být vytvořeny podmínky spravedlivého a rovnoprávného přístupu obyvatel k poskytování vzdělávacích, zdravotních, sociálních a ostatních veřejných služeb ve všech obcích a mikroregionech kraje. Kvalita dopravních sítí a technické infrastruktury území musí umožnit rozvoj různorodých žádoucích hospodářských aktivit.“**

V rámci soustavy cílů Strategie rozvoje PK jsou definovány a sledovány základní problémové oblasti, resp. okruhy : 1 – životní prostředí, 2 – ekonomický potenciál, 3 – technická vybavenost a obsluha území, 4 – venkovský prostor a zemědělství, 5 – lidský potenciál, 6 – činitelé. K této škále přiřazuje „Návrh programu rozvoje Pardubického kraje“ (srpen 2000) také oblast (okruh) cestovních služeb. Dosažení těchto cílů, je konsensuální se základními zájmy řešeného mikroregionu. Je při tom zcela evidentní, že mikroregion má svoje specifika a tedy i specifické metody a kroky k dosažení svého strategického cíle. Pro mikroregion je tedy velice důležité determinovat svoje cíle v oblastech, které jsou pro něj specifické – i když je Strategie kraje neobsahuje, resp. vzhledem k míře podrobností a citované specifičnosti ani obsahovat nemůže.

Základní strategické cíle, metody a kroky Mikroregionu západně od Chrudimi stanovené v souladu se strategií kraje jsou také zárukou optimálních vazeb na lokality s mikroregionem sousedící – a to nejen v oblasti nadřazených sítí technické infrastruktury včetně dopravy.

Pro posouzení hlavních možností rozvoje mikroregionu jsou důležitou základnou, jak vstupní charakteristiky a data, tak i zpracování strategického plánu. Mikroregion disponuje nejen „možnostmi pro rozvoj podnikání, rezervami kvalif. prac. sil, ale i možnostmi úměrného rozvoje vhodné rekreace a cest. ruchu. Kapacity občanské a technické vybavenosti budou vyžadovat potřebná doplnění a to jak v částech mikroregionu, tak i v jednotlivých obcích nebo jejich částech. Za velice důležité nutno též považovat kooperační vztahy a vazby v rámci mikroregionu (i za jeho hranice), které mohou znamenat také úspory investičních a provozních nákladů v oblasti technické vybavenosti, služeb, podnikání apod. Problematika mikroregionu se může projevit v malé připravenosti ploch pro podnikání nebo dostupnosti větších center (a to nejen co do vzdálenosti, ale např. i co do četnosti spojů hromadné dopravy).

**PROBLÉMOVÉ OBLASTI - PRIORITY ROZVOJE
MIKROREGIONU**

V rámci problémových oblastí z I. etapy, které se v návazné II. etapě - návrhové - stávají prioritními oblastmi rozvoje mikroregionu, byly vytypovány pilotní projekty a navrženy další projekty a opatření k zajištění Programu rozvoje Mikroregionu západně od Chrudimi. Pilotní projekty jsou dále podrobněji rozpracovány, ostatní jsou navrženy k následným projektům a jejich výběr a pořadí bude záviset na rozhodnutí představitelů Sdružení.

A/ TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA, DOPRAVA

- A.1. Kanalizace a čištění odpadních vod
- A.2. Zásobování vodou
- A.3. Vodní toky a plochy
- A.4. Zásobování elektrickou energií
- A.5. Zásobování teplem, plynem
- A.6. Dopravní obslužnost mikroregionu

B/ LIDSKÉ ZDROJE, OBČANSKÁ VYBAVENOST

- B.1. Bytová výstavba

C/ ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

- C.1. Informační systém mikroregionu
- C.2. Cykloturistika
- C.3. Hipoaktivity

D/ ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

- D.1. Systém hospodaření s odpady
- D.2. Likvidace starých zátěží a skládek

E/ OCHRANA KRAJINY A PŘÍRODNÍCH A KULTURNÍCH HODNOT

- E.1. Krajinná zeleň
- E.2. Veřejná zeleň v obcích
- E.3. Systém údržby veřejné zeleně

E.4. Rabštejnek – obnova památky a podpora práce s mládeží

E.5. Ochrana kulturních hodnot

A/ TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA, DOPRAVA

Pilotní projekty:

- A.1. Kanalizace a čištění odpadních vod
- A.2. Zásobování vodou
- A.3. Vodní toky a plochy
- A.4. Zásobování elektrickou energií
- A.5. Zásobování teplem, plynem
- A.6. Dopravní obslužnost území

Ostatní projekty a opatření:

- řešit jednotlivé bodové závady na síti silnic III. třídy, zejména rozšíření (rekonstrukce) mostů, zlepšení rozhledových poměrů ve směrových obloucích (zvětšení jejich poloměru, odstranění překážek)
- připravit realizaci přeložky silnice II/340 (Rabštejn)
- provádět postupné úpravy šířkového uspořádání silnic II. třídy na minimální šířku vozovky 6,0 metrů
- vybudovat přístupové komunikace do areálů podnikatelských aktivit a to tak, aby jejich napojení na silniční síť bylo vedeno mimo zastavěné území obcí (především sídel Morašice, Janovice)
- na přístupových komunikacích do odlehlých lokalit a i u ostatních komunikací zajišťujících jejich propojení upravit jejich šířkové uspořádání na kategorii jednopruhových obousměrných komunikací doplněných výhybnami
- upravit současné místní komunikace zpřístupňující stávající zástavbu v jejich šířkovém uspořádání alespoň tak, aby umožňovaly obousměrný provoz pro osobní automobily ($\text{š} = 4,5 \text{ m}$)
- nově budované místní komunikace uvažovat vždy v kategorii obousměrných dvoupruhových komunikací, doplněných dle potřeby o chodníky
- u veškerých místních komunikací je nutno neustále zkvalitňovat jejich povrchy, a to dle aktuálních potřeb obcí a stavu komunikací
- v čistě obytné zástavbě je vhodné uvažovat s budováním komunikací ve formě obytných ulic
- doplnění stávajících chodníků o nové úseky na průjezdech silnic zastavěným územím jednotlivých obcí, a to alespoň jednostranných s upřednostněním jejich vazeb na autobusové zastávky včetně doplnění zelených pásů
- vybudování chybějících zálivů u autobusových zastávek

- pro zlepšení estetické úrovně zastavěného prostředí obcí, jejich částí i prostředí ve volné krajině, by bylo žádoucí zajistit výstavbu zastávek autobusů. Vzhledem k tomu, že převážná část veřejné hromadné přepravy osob je zajišťována autobusy, tvoří její zastávky nezanedbatelnou i když drobnou složku zástavby. Zastávky rozhodně odrážejí kulturu cestování, a tak i zde může mikroregion ukázat, že i v této sféře kulturní je. Po zvážení vhodných forem a materiálů se doporučuje vybudovat na území celého mikroregionu nové, jednotné, estetické a funkční zastávky - v časových krocích podle finančních možností a zájmu jednotlivých obcí.

A.1. Kanalizace a čištění odpadních vod

Kromě obce Rabštejnská Lhota, která má kanalizační systém zakončený ČOV a stabilizační nádrží, nemá žádná další obec mikroregionu zajištěno zneškodnění splaškových odpadních vod v souladu se zákonem 138/73 Sb. (vodní zákon) a následných právních předpisů, zejména Nařízení vlády 82/1999 Sb.

Návrh opatření

Pro zneškodnění splaškových vod ze zbývajících obcí mikroregionu je zpracován projekt stavby (VAK Chrudim a. s.) na skupinovou kanalizaci, která by měla odvést splaškové vody z obcí Bylany, Lány, Morašice, Dubina, Zbyhněvice, Sobětuchy, Stolany, Třebřichy, Skupice, Janovice, Holičky.

Smrkový Týnec má zpracovanou studii kanalizace. Tato studie řeší ve variantách odkanalizování sídel Rabštejn a Smrkový Týnec jednak do stávajícího kanalizačního systému Rabštejnská Lhota, zakončeného ČOV, jednak je uvažováno čištění splašků z obou sídel v ČOV. Na závěr studie je uvedeno jednoznačné tvrzení, že výstavba výtlačku je provozně jednodušší, aniž to zpracovatel doložil výpočtem provozních nákladů na obě varianty.

Pro dořešení tohoto problému doporučujeme uvedenou studii doplnit o ekonomické zhodnocení jednotlivých variant. (Náklady na doplnění studie odhadujeme na 8 – 12 tis. Kč). Na základě tohoto doplnku je možno rozhodnout o realizaci jednotlivých variant a požádat o dotaci na výstavbu kanalizačního systému.

Pro obec Mladoňovice včetně místních částí se doporučuje zpracovat studii kanalizace, která zhodnotí investiční a provozní náročnost výstavby kanalizace a ČOV ve variantách včetně provozních nákladů a předběžného odsouhlasení koncepce odkanalizování s RŽP OKÚ v Chrudimi jako s místně příslušným vodohospodářským orgánem.

Na základě této studie by měla být vybrána reálná varianta a zpracována dokumentace pro územní řízení, projekt stavby, atp. dle současně platné legislativy.

Pokud se týká státní dotace na výstavbu kanalizace, je dosud možné požádat o poskytnutí dotace, která se v souladu s dosud platnými směrnicemi poskytuje až do výše 60% celkových nákladů stavby. Dotační tituly se každým rokem upřesňují, tzn. je nutné si na jaře každého roku vyžádat aktuální podklady pro běžný kalendářní rok.

Pořadí akcí dle důležitosti je:

1. zahájení výstavby kanalizačního systému pro severní část mikroregionu dle zpracované projektové dokumentace.
2. požádat o vydání stavebního povolení, vypsání výběrového řízení na dodavatele stavby
3. následně požádat o dotaci finančních prostředků na výstavbu.

Pro jižní část mikroregionu (týká se obce Mladoňovice a jejich místních částí, dále Rabštejna a Smrkového Týnce) platí výše uvedené předpoklady a návrhy. Postupové kroky pro zajištění odkanalizování těchto sídel je možno zajišťovat souběžně s výstavbou v severní části mikroregionu.

Při rozhodování o způsobu odkanalizování a čištění odpadních vod je nutné vzít v úvahu existenci tvorby odpisů, která v současné době není pro obce stanovena. Pokud bude tato povinnost pro obce stanovena, bude nutné ji v provozních nákladech na čištění splašků zohlednit.

A.2. Zásobování vodou

Na základě záměrů I.etapy je předkládán návrh řešení vodního hospodářství v mikroregionu ve vazbě na reálné možnosti stávajících vodních zdrojů a kapacitu přírodních řadů.

V obcích Bylany, Morašice, Rabštejnská Lhota, Sobětuchy, Stolany a Třebřichy mají v současné době vodovodní systémy, napojené většinou na centrální zdroje Chrudimska a pro obyvatelstvo je tím zaručen dostatek kvalitní pitné vody.

Vodovod je nutné přivést do obcí Lány, Mladoňovice, a částí obce Morašice - Zbyhněvic a Janovic.

Část Morašic - Skupice má vodovodní řad přiveden pouze k obci, je nutné realizovat rozvodné řady a přípojky.

V Holičkách bude provedena rekonstrukce, resp. modernizace stávajícího obecního vodovodu.

Ve Rteníně je nutné realizovat odstranění radonu z vody a zajistit hygienické zabezpečení dodávané vody. Obec má již vydané územní rozhodnutí na tuto akci.

Po dokončení revize ochranných pásem vodních zdrojů Markovice bude nutné nadále zachovávat režim hospodaření v nově navržených ochranných pásmech.

Návrh opatření

Pro všechny obce mikroregionu platí, že je nutné přivést vodu do rozvojových ploch, t. j. do území s plánovanou výstavbou rodinných domů, případně dalších aktivit (sportoviště, atp.)

Pro zahájení přípravných prací na zásobování obcí vodou se doporučuje:

1. zpracovat jednoduchou studii, která by měla upřesnit rozsah prací a orientačně určit finanční náročnost stavby.
2. na základě této studie by měla být zpracována dokumentace pro územní řízení a dále již standardní postup dle současně platné legislativy.

Pokud se týká státní dotace na výstavbu vodovodu, je dosud možné požádat o poskytnutí dotace, která se v souladu s dosud platnými směrnici poskytuje až do výše 80 % celkových nákladů stavby (týká se staveb do 5 mil. Kč).

Pořadí důležitosti v zásobování vodou:

1. zásobování Mladoňovic vč. všech částí kvalitní pitnou vodou. Na stejné úrovni v naléhavosti je odstranění radonu ze zdroje pro Rtenín a hygienické zabezpečení dodávané vody.
2. další v pořadí je modernizace vodovodu v Holičkách a realizace vodovodu v místní částech obce Morašice - Zbyhněvice a Janovice a rozvody ve Skupicích.

A.3. Vodní toky a plochy

Pro správnou funkci toků a nádrží je jejich údržba nezbytně nutná. U toků je na kapacitě koryta závislá ochrana pozemků a zástavby před povodňovými škodami, vznikem nádrží, atp. Veškeré tyto zásahy by měli provádět správci toků (Povodí Labe, a. s., Státní meliorační správa).

U rybníků je jejich dobrý technický stav a stav doprovodných objektů (hráz, požerák, výpustné potrubí, bezpečnostní přeliv) nezbytně nutný pro jeho správnou funkci, bezpečnost a pro odstranění nebezpečí ohrožení nemovitostí pod hrází.

Z hlediska hospodářského je odstraňování bahna z rybníků nezbytně nutné. Bahenní sedimenty totiž váží fosfor a jeho sloučeniny, které podporují růst makrofyt. Bahenní sedimenty mohou obsahovat ve velké míře i těžké kovy, které se následně potravním řetězcem dostávají do tkání ryb a tím také do lidského organismu.

Z hlediska ochrany přírody je nutné odbahnění konzultovat s orgány ochrany přírody z důvodu možného výskytu endemicky vázaných živočichů a rostlin.

Rybníky s volnou hladinou příznivě ovlivňují mikroklima krajiny, protože výpar z hladiny je mnohonásobně vyšší než transpirace z makrofyt.

Pokud se týče stávajících břehových porostů, je nutné jejich druhovou skladbu, rozčlenění do pater (křoviny, vysoké stromy), přizpůsobit zpracovanému ÚSES, který je k dispozici na OKÚ v Chrudimi. V tomto materiálu je uvedena druhová skladba porostů s procentním zastoupením jednotlivých dřevin a zásady pro jejich údržbu. Stávající břehové porosty nebudou samozřejmě smýceny všechny jednorázově, jejich revitalizace bude prováděna postupně v průběhu několika let dosazováním cílových dřevin, atp.

U nově zakládaných břehových porostů bude možno zásad ÚSES využít již v počáteční fázi tvorby doprovodné zeleně.

Pro dosažení optimálního efektu je možné využít již zpracovaných elaborátů – viz. např. „Koncepte revitalizace Skupického potoka“ (Ing. Šindlar, srpen 1995).

Návrh opatření

Bylany

Udržovat stávající rybníček v dobrém technickém stavu.

Lány

Bořetický rybník na Skupickém potoce udržovat běžnou údržbou v dobrém technickém stavu včetně doprovodné zeleně.

Mladoňovice

Toky nevyžadují žádný významný zásah, pouze běžnou údržbu.

Požární nádrž v Mladoňovicích bude udržována v provozuschopném stavu.

V ostatních místních částech bude nutné požární nádrže vyčistit, opravit, resp. obnovit.

Morašice

Revitalizovaný rybník Orlík udržovat v dobrém technickém stavu včetně doprovodné zeleně.

Realizace dvou nádrží dle „Koncepte revitalizace Skupického potoka,“ (Ing. Šindlar, srpen 1995) na Skupickém potoce.

Rabštejská Lhota

Vyčištění původní požární nádrže v Rabštejské Lhotě a Smrkovém Týnci.

Stávající rybník ve Smrkovém Týnci po dohodě s OKÚ Chrudim je možno legalizovat

za předpokladu, že se podaří s majiteli pozemků dohodnout:

1. buď vykoupení
2. nebo věcné břemeno na jejich majetku.

Poté je možno nechat zpracovat:

1. pasport rybníka
2. manipulační řád
3. s těmito dokumenty a požádat RŽP OKÚ Chrudim o legalizaci vodního díla.

Pokud se body 1 a 2 nepodaří prosadit, zůstane stávající stav zachován a další postup nebude realizován.

Výstavba retenční nádrže (poldru) v západní části obce ke zlepšení odtokových poměrů v zastavěné části obce Smrkový Týnec.

Pročištění koryta potoka v Rabštejské Lhotě včetně opravy opevnění.

Sobětuchy

Pouchobradský rybník bude udržován v dobrém stavu včetně doprovodné zeleně.

Údržba Markovického potoka v Sobětuchách od požární nádrže až po pravobřežní přítok od Rabštejské Lhoty.

Stolany

Pravidelná údržba Stolanského potoka včetně břehových porostů.

Třibřichy

Pravidelná údržba koryta Bylanky včetně břehových porostů.

Markovický rybník na Skupickém potoce udržovat běžnou údržbou v dobrém technickém stavu vč. doprovodné zeleně.

Poznámka: „Vodní hospodářství“ – viz následující příloha

A. 4. Zásobování elektrickou energií

Zásobování mikroregionu el. energií je z provozních i odběratelských potřeb dobře zajištěno. Území spadá do zásobovací sféry transformovny 110/35 kV Opočinek s možností provozního zajištění z TR Tuněchody. Základními zásobovacími linkami jsou vedení VN 803, 810 a 811 provozované napětím 35 kV. Stávající rozvodný systém VN je po stránce přenosových možností nejen vyhovující, ale i výhledově perspektivní. Kabelový rozvod VN v rámci řešeného území není uplatněn a ani ve výhledu se nepředpokládá. Specifickým požadavkem jsou úpravy tras stávajících vedení VN v některých lokalitách území z důvodu bytové výstavby. Mimo uvedený systém VN prochází zájmovým územím mikroregionu nadřazená soustava VVN. Jmenovitě vedení 400 kV (V 401, Krasíkov – Týnec) a vedení 220 kV (V203, Sokolnice – Opočinek). Oba nadřazené systémy jsou součástí celostátní rozvodné soustavy.

U podstatné části řešeného území byla v průběhu posledních 10 let provedena komplexní rekonstrukce místní sítě NN včetně posílení transformačního výkonu. Zastaralost rozvodného systému NN zůstává u menších sídel. S ohledem na rozvoj předmětného území je nezbytně nutné dokončit obnovu místních rozvodů NN, především v lokalitách, kde se neuvažuje s plynifikací území. Rozhodující vliv na rozvoj řešeného území je technický stav rozvodného zařízení a zajištění požadovaného el. příkonu v transformaci VN/NN. Na základě stanoviska jednotlivých Obecních úřadů a provozních potřeb a.s.VČE, lze zásobování řešeného území rozdělit do tří skupin s prioritou řešení:

I – do této skupiny jsou zařazeny obce s nevyhovujícím stavem zásobování el. energií, vyžadující komplexní rekonstrukci sítě NN včetně posílení transformačního výkonu i za cenu zvětšení počtu trafostanic . Do této skupiny patří 2 obce mikroregionu. Řešení tohoto stavu spočívá na a.s.VČE, které je vlastníkem rozvodných zařízení a určuje pořadí obnovy rozvodného zařízení. Stanovit prioritní pořadí obcí určených k rekonstrukci je velmi problematické vzhledem k tomu, že stav zásobování el. energií je ve všech případech nevyhovující. Ze strany obcí by měl být vyvíjen tlak na energetickou společnost podložený rozvojem obcí, a to nejen v oblasti bytové výstavby, ale i případných podnikatelských aktivit. Do této skupiny obcí jsou zařazeny: Mladoňovice a Rabštejská Lhota.

Mladoňovice

Katastrální území obce zahrnuje řadu menších částí s malým osídlením. Jmenovitě se jedná o osady Rtenín, Petřikovice, Deblov, Mýtka, Čejkovice a Pohled. Současný stav rozvodné sítě NN v uvedených lokalitách je nevyhovující a vyžaduje celkovou obnovu. Vzhledem k tomu, že plynifikace území nezahrnula do své sféry celou tuto obec, lze předpokládat větší uplatnění elektrického vytápění. Místní sítě NN nutno v celém rozsahu komplexně rekonstruovat včetně zvýšení transformačního výkonu ve stávajících transformačních stanicích, případně rozšířit počet TS.

Rabštejská Lhota

Územní celek zahrnuje mimo vlastní obec lokality Rabštejn a Smrkový Týnec. Místní rozvod NN, který je přenosově i mechanicky zcela dožit, vyžaduje komplexní rekonstrukci. Pro rozvoj obce především Rabštejské Lhoty je nutné provést celkovou obnovu sítě NN a v souladu se schváleným územním plánem posílit transformační výkon i za cenu výstavby nových TS. V roce 2000 byla provedena realizace nové TS a zároveň přeložku vrchního vedení 35 kV pro uvolnění prostoru výstavby nových RD.

II – do této skupiny jsou zahrnuty obce, u kterých byla provedena podstatná rekonstrukce sítě NN včetně posílení transformačního výkonu. K úplnému provedení obnovy rozvodného zařízení zbývá dokončit obnovu rozvodů NN, především v okrajových lokalitách bez výrazného požadavku na el. příkon. Stav zásobování el. energií u těchto obcí je možno označit za uspokojivý. Do této skupiny jsou začleněny obce: Morašice a Sobětuchy.

Morašice

Místní rozvod NN obce, mimo částí Skupice a Zbyhněvice, je dobrý. Obnova sítě NN byla provedena v části obce Morašice, Janovice a Holičky. S ohledem na rozložení stávajících TS postačí k vykrytí výhledového odběru zvětšení transformačního výkonu u stávajících TS a dokončení rekonstrukce NN sítě v lokalitě Skupice a Zbyhněvice.

Sobětuchy

Stávající síť NN v obci je zčásti rekonstruovaná. S ohledem na rozvoj obce je žádoucí dokončit obnovu místní sítě NN. S ohledem na prováděnou a připravovanou výstavbu rodinných domů, je nutné provést dle rozvoje obce, posílení transformačního výkonu u stávajících TS, případně tuto situaci řešit výstavbou další transformační stanice. V severní části obce provést přeložení stávajícího vedení VN mimo plánovaný prostor výstavby RD. V osadě Kozojedy je nutno provést komplexní rekonstrukci místní rozvodné sítě NN. Do výhledu nutno počítat s posílením transformačního výkonu ve stávajících TS.

III - do této skupiny spadají obce s vyhovujícím stavem zařízení, které jsou po celkové rekonstrukci. Z celkového počtu 8 obcí, mají plně vyhovující rozvod NN 4 obce. Do této skupiny jsou zařazena následující území:

Bylany

Stávající síť NN nevykazuje výrazné přenosové problémy. Z provozních důvodů byla, pro výkonové posílení místní sítě NN, v jižní části obce zapojena do systému stávající transformační stanice průmyslového odběratele (Vodních staveb). Ve výhledu nutno počítat, v souladu s vypracovaným územním plánem, s realizací nové TS v jižní části obce. Pro uvolnění prostoru pro výstavbu nových rodinných domů, provést přeložení stávajícího vedení vysokého napětí (VN) pro transformační stanice 916 a 1222.

Lány

Rozvodná síť NN byla v obci Lány v roce 1998 rekonstruována. Z technického hlediska plně vyhovuje požadavkům odběru obce. Současně s rekonstrukcí sítě NN byly vyměněny obě transformační stanice za výkonové typy do 630 kVA.

Stolany

Místní síť NN plně vyhovuje odběrovým požadavkům obce. Rovněž tak i výkonové zajištění ze stávajících TS. Pro zlepšení zásobovací situace provést do výhledu posílení transformačního výkonu, případně zvětšit počet TS. S ohledem na zvětšení bezpečnosti osob při mimořádných situacích (požární zásah), je požadavkem místních správních orgánů provést přeložení stávajícího vrchního vedení VN pro TS 762 mimo prostor rybníka, podél kterého stávající VN přípojka prochází.

Třibřichy

Místní síť NN vyhovuje současným odběrovým podmínkám. Obnova sítě NN byla provedena v roce 1991. Pro zlepšení zásobovací situace, bude nutné provést posílení transformačního výkonu, případně v souladu se schváleným územním plánem provést výstavbu nové TS v jižní části obce.

Z á v ě r:

Z hlediska zásobování území mikroregionu elektrickou energií lze zdůraznit, že výkonové zajištění systému VN je plně vyhovující nejen pro současný odběr, ale i pro předpokládaný rozvoj. V budoucnu s postupným nárůstem bytové výstavby bude nutné zvýšit v některých lokalitách transformační výkon ve stávajících TS. Nevylučuje se ani možnost zvětšení počtu trafostanic. Pro výhledový rozvoj některých lokalit bude v několika případech žádoucí provést přeložku stávajících VN přípojek zasahujících do výhledových prostorů budoucí zástavby. U rozvodného systému NN je prioritní záležitostí dokončit obnovu rozvodů především tam, kde není a nebude provedena plynofikace území.

A.5. Zásobování teplem a plynem

Úvod :

Plynofikace území řešeného mikroregionu je již z převážné části realizována nebo se realizace připravuje na rok 2001. Zemní plyn je do řešeného území dodáván středotlakým plynovodem z VTL/STL regulační stanice v obci Bylany. Dokončením plynofikace obce Mladoňovice v roce 2001 bude prakticky celý mikroregion plynofikován. Pouze některé objekty mimo ekonomický dosah budoucí plynovodní sítě bude nutno vytápět buď elektřinou nebo jinými druhy ekologických paliv, jako na příklad propanem, propan-butanem, palivovým dřevem a dřevním odpadem, extralehkým nízkosírným topným olejem, případně i energií biomasy.

V každém případě by mělo být omezováno využívání fosilních paliv s vysokým obsahem síry a nespalitelných látek, které při provozu zdrojů tepla (i lokálních) znečišťují ovzduší a znehodnocují životní prostředí. Současně s využíváním hlavní energie pro vytápění by měla být využívána i energie solární, například pro přehřev teplé vody užitkové.

I když spalováním zemního plynu vzniká oxid dusíku, který způsobuje tzv. „skleníkový efekt“, přesto zůstává zemní plyn ekologickým palivem, které přináší minimální negativní vlivy na životní prostředí.

Bylany

Plynofikace obce byla realizována v roce 1992 a v současné době je, podle vyjádření obce, plynofikováno téměř 98 % stávající zástavby. V obci jsou dvě VTL/STL regulační stanice, z nichž jedna slouží pro podnik Vodní zdroje Bylany a z druhé je plynofikována obec Bylany, samostatným STL plynovodem obec Třebřichy . Třetí STL plynovodní větvi jsou plynofikovány obce a místní části Lány, Skupice, Morašice, Dubina a Dubina. Obec Bylany je téměř kompletně plynofikovaná, počítá se s plynofikací dosud neplynofikovaných stávajících objektů a objektů navrhovaných.

Lány

Podle vyjádření zástupců obce je obec již kompletně plynofikovaná, v budoucnu se počítá s plynofikací navrhovaných objektů.

Mladoňovice

Obec Mladoňovice, kterou tvoří místní části Čejkovice, Deblův, Lipina, Mladoňovice, Mýtka, Petřikovice, Pohled a Rtenín, není v současné době plynofikována. Plynofikace obce se připravuje na rok 2001. Připojení obce je uvažováno na STL plynovod u Zbyhněvic. Předpokládá se plynofikace stávajících i navrhovaných objektů v dosahu budoucí plynovodní sítě. Vzhledem k možným úpravám cen energií a ekonomii se předpokládá, že některé menší části obce plynofikovány nebudou.

Morašice

Obec Morašice tvoří části Holičky, Janovice, Morašice, Skupice a Zbyhněvice. Obec je již částečně plynofikována, kromě částí Holičky a Zbyhněvice, jejichž plynofikace by měla být realizována v roce 2001.

Rabštejská Lhota

Tuto obec tvoří části Rabštejská Lhota, Rabštejn a Smrkový Týnec. Plynofikace realizována v roce 1997 STL plynovodem od obce Sobětuchy. Stávající objekty jsou plynofikovány cca z 80 %, předpokládá se dokončení plynofikace stávajících objektů a postupně i objektů navrhovaných.

Sobětuchy

Sobětuchy s částmi Pouchobrady a Vrcha jsou plynofikovány od roku 1999 středotlakým plynovodem od obce Stolany. Plynofikace realizována cca z 80%, předpokládá se dokončení plynofikace stávajících objektů i objektů navrhovaných.

Stolany

Obec plynofikována cca ze 70 % STL plynovodem od obce Lány od roku 1999. Předpokládá se dokončení plynofikace stávajících objektů a posléze i objektů navrhovaných.

Třebřichy

Obec je plynofikována cca z 90 % středotlakým plynovodem z regulační stanice v obci Bylany. Předpokládá se dokončení plynofikace zbývajících objektů v obci a postupně i objektů navrhovaných.

Z á v ě r :

Protože značná část území řešeného mikroregionu je již plynofikovaná a plynofikace zbývajících lokalit se připravuje, bude v dohledné době téměř celé území možno zásobovat zemním plynem. Dokumentace na dokončení plynofikace je zpracovaná, další postup výstavby plynovodů by mělo stanovit představenstvo mikroregionu po dohodě s dodavatelem plynu.

Přehled plynofikace obcí v řešeném mikroregionu

Obec	část obce	Plynofikace	Poznámka
Bylany	- Bylany	R	
Lány	- Lány	R	
Mladoňovice	- Čejkovice	P (E)	
	Deblův	P (E)	
	Lipina	P (E)	
	Mladoňovice	P	
	Mýtka	P (E)	
	Petřínovice	P (E)	
	Pohled	P	
	Rtenín	P (E)	
Morašice	- Holičky	P	
	Janovice	R	
	Morašice	R	
	Skupice	R	
	Zbyhněvice	P	
Rabštejn. Lhota	- Rabštejnská Lhota	R	
	Rabštejn	R	
	Smrkový Týnec	R	
Sobětuchy	- Pouchobradý	R	
	Sobětuchy	R	
	Vrcha	R	
Stolany	- Stolany	R	
Třibřichy	- Třibřichy	R	

Legenda :

- R - plynofikace obce je realizována nebo probíhá
- P - plynofikace se připravuje - zpracovaná dokumentace
- (E) - návrh – vytápění elektřinou nebo jiným ekologickým palivem

A.6. Dopravní obslužnost mikroregionu

Pro sdružení trvalého osídlení v daném území je jednou z existenčních otázek, především v menších sídlech, udržení dopravního spojení se sídly uvnitř mikroregionu i se sousedními městy.

S ohledem na charakter sítě sídel (při dosti značné rozptýlenosti) je problematika dopravní dostupnosti obzvláště citlivá. Této situaci se nutno přizpůsobit (především z hlediska ekonomického) formy dopravní obslužnosti. Z tohoto pohledu je třeba kombinace (synchronizace) používaných prostředků HD. Za předpokladu, že standartní autobus je ekonomicky únosný při 25 – 30 cestujících při plném jízdém, je nutná kombinace (z výše uvedených důvodů) s malými autobusy nebo mikrobusey na méně vytížených trasách.

Dopravní obslužnosti je nutno věnovat pozornost především ve střední a jižní části mikroregionu, protože část severní má příznivější podmínky z hlediska dostupnosti na Chrudim a Heřmanův Městec využíváním železniční dopravy ČD.

Strategie

- s ohledem na to, že severní částí mikroregionu prochází významná trasa silnice I/17 Čáslav – Chrudim a silnice II/340 Chrudim – Seč, je nutné (s ohledem na nové správní uspořádání) vypracovat studii dopravy. Hlavní cíl této studie by měl řešit vyvážený systém dopravní obslužnosti uvnitř mikroregionu i dostupnosti center s vyšší vybaveností vně území.
- složitost této problematiky vyžaduje vytváření pracovní skupiny (jako poradního orgánu), která se zaměří především na :

- 1/ diagnózu současného stavu dopravního systému v rámci mikroregionu podle jednotlivých přepravců
- 2/ dnešní požadavky obyvatel na dopravní spoje, doplněné o výhledové potřeby dopravních spojů
- 3/ synchronizace jízdých řádů mikroregionu s nadregionálním dopravním systémem, který se území dotýká
- 4/ vybudování informačního systému v oblasti dopravy (nutná periodická aktualizace)
- 5/ provázanost dopravního systému s potřebami obyvatel mikroregionu s vhodnou nabídkou dopravních služeb ve vazbě na cestovní ruch

Při zpracování dopravního systému je třeba zohlednit fenomen ekologické a společensky potřebné cyklistické a pěší dopravy mikroregionu.

Strategie

- provázání hl. menších sídel s místními středisky vybavenosti cyklistickými stezkami podél silnic I. a II. třídy (netýká se málo frekventovaných silnic III. tříd a místních komunikací)
- v zastavěných částech sídel dobudování nebo vybudování alespoň jednostranných chodníků (realizaci řešit v souladu s územním plánem obce)

Podmínkou fungování komplexního systému nemotoristické dopravy je doplnění cestné sítě v rámci celého mikroregionu. Především se jedná o obnovu původních cest s doplněním nových úseků.

Z hlediska posouzení celého systému (viz grafická část Životní prostředí, Cyklodoprava)²⁴

a z požadavků obcí je doporučeno realizovat jako prioritní akci – (v 1. a 2. etapě) úsek v prostoru Třebřichy – Bylany a bylany – Lány. Požadavek na prioritní řešení této situace vyplývá z nutnosti řešit problematický provoz na stávající silně frekventované silnici III.třídy. Dochází zde ke kolizním situacím v běžném denním provozu – pohyb aut, pěších i cyklistů.

Nově vybudované úseky by v případě realizace cyklotrasy Mikroregionem západně od Chrudimi byly začleněny do navrhovaného okruhu. Podrobněji viz pilotní projekt C. 2. Cykloturistika.

Následné etapy obnovy a doplňování cestní sítě mikroregionu jsou vyznačeny v grafické příloze v posloupnosti etapizace jednotlivých úseků, jak vyplynulo z požadavků obcí v průběhu zpracování Programu.

V případě realizace záměru úpravy vhodných komunikací (a potřebného vybavení) pro tělesně postižené – tzv. vozíčkáře bylo by nutné tuto záležitost zařadit do celkového dopravního systému mikroregionu.

Vytvářením vhodných podmínek pro realizaci tohoto humánního záměru s odpovídající informovaností nejen v rámci Pardubického kraje, by jeho význam mohl dosáhnout i za hranice ČR. Je samozřejmé, že tato situace by vytvořila příznivé podmínky pro získání dotací i z fondů EU.

Poznámka:

„Obsluha území Mikroregionu západně od Chrudimi hromadnou dopravou“ – viz následující příloha

B/LIDSKÉ ZDROJE, OBČANSKÁ VYBAVENOST

Pilotní projekt:

B.1. Bytová výstavba

Ostatní projekty a opatření:

- jmenovat poradce - manažera, napomáhajícího obcím realizovat cíle Programu rozvoje mikroregionu (finanční prostředky lze získat v rámci POV, dotační titul 6)
- zřídit kancelář Sdružení, který v rámci Sdružení přispívá k zajišťování operativy mikroregionu (soustřeďování informací a podkladů): příprava zadávání projektů a studií, příprava materiálů pro vlastní realizaci, zajištění vazeb na regionální rozvoj v rámci Pardubického kraje, příprava informačních a propagačních materiálů na informační centra na základě pokynů a podkladů vedení mikroregionu a případně jeho poradního orgánu
- propojení členů sdružení prostřednictvím Internetu a modemu - nákupem potřebného hardwaru a softwaru zajistit operativní komunikační systém mezi jednotlivými členy Sdružení prostřednictvím Internetu a modemu (cílem je vyšší operativnost při výměně informací, snazší dostupnost nezbytných dat a informací, úspora provozních prostředků), v případě, že bude internetová stanice veřejně přístupná občanům - na OÚ, ve veřejné knihovně, v ZŠ a pod. (lze finanční prostředky získat v rámci POV, dotační titul 7)
- zlepšení využití školních zařízení pro veřejnost - vypracování nabídky školních prostorů a zařízení pro mimoškolní aktivity, navázání spolupráce s místními zájmovými spolky a sdruženími se zapojením místních knihoven
- podpora zájmové práce s dětmi a mládeží - podporovat vznik a rozvoj organizací a aktivit zaměřených na práci s mládeží ve volném čase (sportovní oddíly, výtvarné a umělecké kroužky, junácké oddíly, farní společenství, sběratelské a modelářské kroužky, a pod.), jedná se především o zajištění a podporu kvalitních vedoucích a zázemí těchto aktivit, dále pak o finanční a materiální podporu jejich vlastních činností, využívat lze např. speciální granty, nadační fondy, veřejně prospěšné společnosti

Poznámka: Při práci s mládeží využívat program EU pro neformální výchovu a vzdělávání mládeže (EU PROGRAMME YOUTH), který je určen nejen mladým lidem (15 - 25 let), ale i pracovníkům s mládeží, vedoucím skupin, organizátorům projektů, metodickým poradcům, místním úřadům, institucím zaměřeným na oblast mimoškolního vzdělávání a má za cíl podporovat akce např. : Mládež pro Evropu (výměnné pobyty, volno časové aktivity - kultura, sport, ekologie, aj.), Iniciativy mládeže (podpora vlastních projektů mládeže všeobecně prospěšného, podnikatelského nebo vzdělávacího charakteru).

- vybudování „společenského domu“ s víceúčelovým využitím v Sobětuchách (osvětová činnost, kulturní a společenské akce - setkávání občanů, setkávání jubilantů) nebo zřízení klubovny ve stávajícím stavebním fondu
- vybudování klubovny v lokalitě Orlík pro zájmovou činnost dětí a mládeže
- úpravy, rozšíření či rekonstrukce stávajících sportovišť a jejich zázemí, především v obcích Lány, Morašice, Stolany

- vybudování nových sportovních ploch včetně jejich zázemí (šatny, hygienická zařízení, klubovny, občerstvení a pod.) v souladu se schválenou ÚPD, případně na podkladě zpracované ÚPP (v obcích: Bylany, Mladoňovice, Morašice, Rabštejská Lhota, Sobětuchy)
- vybudování víceúčelové sportovní haly (volejbal, tenis a další) v Rabštejské Lhotě
- výstavba domu s pečovatelskou službou nebo penzionu pro seniory
- struktura a organizační opatření vyplývající z návrhu Programu rozvoje „Mikroregionu západně od Chrudimi“ vyžadují zajištění optimálních prostorových kapacit. V tomto se doporučuje v první řadě využití stávajícího stavebního fondu, jehož původní funkce zanikla nebo se podstatně omezila; z tohoto důvodu přicházejí v úvahu především objekty bývalých základních škol v Bylanech a Třebříchách; vhodnou náplň obou objektů je třeba stanovit s ohledem na potřeby obce i mikroregionu; jeví se jako vhodná forma polyfunkčního využití s vazbou na bydlení, vybavenost a nevýrobní služby, případně obecní úřad, obecní knihovna, klubovny, apod. ; možno též zřídit Školu v přírodě.
- ve smyslu připravované úpravy záchranného systému (po zrušení okresních úřadů) a v dohodě s příslušnými orgány organizovat ve vybraném místě mikroregionu hasičské soutěže - v hasičských soutěžních disciplínách, a to jak pro dospělé členy Dobrovolných hasičských sborů, tak i pro dorost, resp. mládež; i takovéto akce by prezentovaly mikroregion, neboť práce hasičských sborů je právem celosvětově uznávána za velice důležitou, a i proto by bylo žádoucí zvyšování úrovně kooperujících sborů v mikroregionu

B.1. Bytová výstavba

Jedním ze základních faktorů strategického rozvoje mikroregionu je vytváření podmínek pro stabilizaci bytového fondu.

I když se předpokládá modernizace bytového fondu (spojená zcela logicky s opravami a rekonstrukcemi) je nutno zajišťovat v první řadě potřebné plochy pro novou bytovou výstavbu. Aby bylo možno tento problém řešit. Je třeba postupnými kroky (v jejich logické posloupnosti) vytvářet předpoklady směřující k vlastní realizaci, resp. zajistit vysokou atraktivitu nabídek vhodných stavebních ploch pro potencionální zájemce o výstavbu RD.

Přítom území mikroregionu, resp. většina obcí a jejich částí, má pro rozvíjení bytové výstavby i další nezanedbatelný akcelerační motiv – a tím je blízkost velkého města, tedy možnosti zaměstnání při krátké dojíždě a možnost levnějších stavebních pozemků než v Chrudimi.

Jednotlivé kroky možno formovat v těchto směrech a zásadách :

- plochy pro novou výstavbu dislokovat dle zpracované Územně plánovací dokumentace a Územně plánovacího podkladu a dle těchto kritérií :
  - dostupnost vytypované lokality s ohledem na majetkové poměry – tedy na možnosti získání těchto vhodných pozemků od majitelů
- návaznost stavebních ploch na technickou infrastrukturu, především pak na :
  - dopravní přístupnost
  - zásobení elektrickou energií
  - zásobení pitnou vodou
  - kanalizační systém
  - zásobení plynem
- takto vytypované plochy v dalším kroku postupně zhodnotit (zainvestovat potřebnými inženýrskými sítěmi), aby se staly atraktivními pro budoucí stavebníky a majitele
- tyto vstřícné kroky vytvářejí příznivou situaci nejen pro stabilizaci a rozvoj obce, ale jsou i následně ekonomickým přínosem pro vlastní hospodářství obce

1C/ ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

Pilotní projekty:

- C.1. Informační systém mikroregionu
- C.2. Cykloturistická trasa vedoucí Mikroregionem západně od Chrudimi
- C.3. Hipoaktivity

Ostatní projekty a činnosti

- s ohledem na blízkost významného města Chrudim, a v širší návaznosti i krajského města Pardubice, je možno v klidném území mikroregionu s příznivými terénními podmínkami iniciovat zřízení (úpravy) tras a vybavení pro tělesně postižené s omezenou pohyblivou funkcí; tyto by se zde mohli v bezpečném a příjemném prostředí pohybovat, což by jistě přispívalo k fyzickému zdraví i duševní pohodě; mohla by se zde např. i založit tradice setkávání (možná i soutěžení) těchto spoluobčanů – viz vysoká tradice Paraolympiády; ve spolupráci se Svazem tělesně postižených, Správou CHKO Železné hory podnitit iniciativu ke zřízení naučné stezky, která by byla přístupná i lidem s omezenou pohyblivostí
- identifikovat a uskutečňovat možnosti rozvoje cestovního ruchu ve vazbě na okresní město Chrudim (spolupráce s Informačním centrem v Chrudimi, cestovními kancelářemi v okolních městech a dalšími subjekty v oblasti cestovního ruchu a rekreace)
- připravit společnou nabídku zařízení a doprovodných služeb cestovního ruchu včetně seznamu kulturních a společenských aktivit a zajistit jejich prezentaci (pošta, obchody, ubytování, Informační centrum Chrudim, cestovní kanceláře v blízkém okolí a pod.)
- vytypovat vhodná místa pro investice podle územně plánovací dokumentace
- vytypovat objekty k využití pro turistické účely a zpracovat postup realizace využití
- udržovat stávající systém turistického značení
- při propagaci mikroregionu spolupracovat s informačním střediskem v Chrudimi a v jednotlivých obcích mikroregionu najít vhodná místa pro poskytování základních informací (ve vazbě na navrhovanou cyklotrasu územím mikroregionu)
- podporovat rozvoj ubytovacích služeb a stravovacích zařízení
- rozšířit ostatní doprovodné služby poskytované návštěvníkům: občerstvení, půjčovny, veřejně přístupná sportoviště, možnost účastnit se místních kulturních akcí apod.

C.1. Informační systém mikroregionu

Pro zabezpečení komplexního rozvoje mikroregionu je velice důležitá soustavná (a aktuální) informovanost a to nejen uvnitř, ale hlavně za jeho hranicemi, tedy v širších územních vazbách. Jen tak se mohou občané a podnikatelská veřejnost dovědět o možnostech a podmínkách rozvoje podnikání ve vhodných lokalitách mikroregionu. Proto je třeba (na základě dohod) uplatnit komplexní informační soubory a propagaci mikroregionu ve stávajících informačních střediscích blízkých měst, např. Chrudim, Heřmanův Městec atd.

Dále je vhodné zajistit operativní **komunikační systém prostřednictvím Internetu** k prezentaci mikroregionu i na této bázi. Obdobně pak zajistit operativní komunikační systém mezi jednotlivými členy Sdružení mikroregionu. Účelem je vyšší operativnost při výměně informací, snazší dostupnost nezbytných dat a informací a v neposlední řadě i úspora provozně – finančních prostředků. Obce by měli zpracovávat propojené nebo společné **internetové stránky**.

V rámci Organizačního projektu by bylo třeba zřídit kancelář Sdružení obcí mikroregionu

Za další krok v tomto směru třeba považovat **ustavení skupiny** (komise) **pro zajišťování informovanosti a propagace** - skupinu sestavit z členů zastupitelstev všech obcí, s případnými doplněními o další odborníky. Tato skupina by zajišťovala propagaci regionu především v oblastech:

- * rekreace, turistiky a cykloturistiky a cestovního ruchu (v těchto případech jde o informování široké veřejnosti - potenciálních návštěvníků), jde především o informace o turistických a cykloturistických trasách, významných lokalitách, možnostech ubytování a stravování a dalších službách, o turistických zajímavostech v širším okolí, o autobusovém a vlakovém spojení a pod.
- * podnikatelských možností, a to s ohledem na podnikatelský prostor mikroregionu, ve všech jeho perspektivních oborech (drobná výroba, služby, rekreace, turistika včetně cestovního ruchu apod.) - jde o informovanost odborné veřejnosti - potenciálních investorů a podnikatelů
- * event. dalších - podle rozhodnutí komise

Obce mikroregionu by měly vydat informační materiál o **Mikroregionu západně od Chrudimi tento by měl obsahovat mapku** včetně okolního území se zákresem místopisu (tvary obcí, silnice (včetně tříd a čísel), lesy, vodní toky a plochy atd. - s vyznačením možností stravování, ubytování, zdravotnických služeb, čerpacích stanic, možností stanování, koupání, dále s vyznačením kulturně - historických zajímavostí - škála informací a jejich grafický a textový výstup určí propagační komise, zadá vybranému zpracovateli a rozhodne o způsobu distribuce. Vydání mapky cykloturistické trasy „Mikroregionem západně od Chrudimi“ – podrobněji viz pilotní projekt C. 2.

Relace v regionální televizi (nejen jako jednorázový pořad, ale i v dohodnuté periodicitě se zdůrazněním nových aktivit).

Články do denního (a nejen regionálního) **tisku** včetně fotografií, se zdůrazněním kulturně historických hodnot, významných osobností, které mají nebo měly vztah k mikroregionu, podnikatelských možností, širších vztahů, rekreačních a turistických možností a zařízení.

Vydání leporela pohlednic z fotografií nejzajímavějších částí, objektů jednotlivých obcí mikroregionu a krajiny, s krátkou charakteristikou a schématickou mapkou.

Vydávání vlastního zpravodaje pro informování obyvatel mikroregionu i okolních obcí o stavu, novinkách, plánech mikroregionu i jednotlivých sídel, o vzájemných jednáních s vnějšími partnery, Okresním úřadem, o výročních termínech akcí společenských, sportovních apod.

Vydání informační brožurky o Mikroregionu západně od Chrudimi (možno ve spolupráci s příslušným referátem Okresního úřadu Chrudim, protože by šlo nejen o propagaci vlastního mikroregionu, ale i okresu Chrudim) - charakteristika, historie, fotografie, kresby, mapka, vzpomínky osobností, kulturní kalendář, přehled o poskytovaných službách apod.

V oblasti propagace a zviditelnění mikroregionu navázat spolupráci s krajským úřadem a s dalšími sdruženími (pořádání společných akcí, výstavy, veletrhy apod.).

Pro zabezpečení a rozšiřování společenských a sportovních akcí možno ustavit **komisi, která by se starala o společensko - sportovní dění** v mikroregionu - zde navázat na akce, které se doposud provádějí a tyto vhodně a postupně rozšiřovat (přitom navázat na místní tradice v oblasti kultury - amatérské divadlo, hudba, v oblasti tradičních řemesel, i pořádání výstav, v oblasti sportu - pořádání pravidelných turnajů, exhibičních utkání jako doplnění již existujících sportovních soutěží.

C.2. Cykloturistika

Území Mikroregionu západně od Chrudimi leží v severním předpolí Železných hor mezi okresním městem Chrudim a jeho rekreačním zázemím u Heřmanova Městce, Nasavrku a Seče. Mírně zvlněná krajina postupně se zvyšující od severu k jihu je turisticky přitažlivější v jižní části mikroregionu. Pro celý okres Chrudim, tedy i pro území mikroregionu, byl zpracován Územní generel regionálních cyklotras okresu Chrudim. Řešeným územím probíhají dvě regionální a jedna místní (spojovací) cyklotrasy. Jedná se o tyto cyklotrasy:

- **Trasa CH Pardubice – Hrbokov (Seč)**

Prochází územím mikroregionu severojižním směrem a postupně stoupá od Třebířích, z výšky 260 m n.m. do Rtenína ve výšce 510 m n.m. Je vedena po silnicích III. třídy a její délka na území mikroregionu činí 13 km. V Morašicích kříží trasu U.

- **Trasa U Chrudim - Litošice (okr. Pardubice)**

Probíhá západovýchodním směrem rovinatým terénem od Sobětuch, ve výšce 300 m n.m. do Morašic ve výšce 300 m n.m., odkud pokračuje dále k Heřmanovu Městci. Je vedena po silnicích III. třídy a délka její na území mikroregionu činí 5 km.

- **Místní propojovací trasa zz Sobětuchy – Pohled**

Leží celou svou délkou (6 km) na území mikroregionu a postupně mírně stoupá ze Sobětuch ve výšce 300 m n.m. do Pohledu ve výšce 430 m n.m. Je vedena po místní komunikaci a silnici III. třídy a umožňuje propojení Chrudimi s rekreační oblastí v okolí Vápenného Podola.

Návrh cykloturistické trasy, vedoucí mikroregionem obcí západně od Chrudimi

Okružní cykloturistická trasa územím mikroregionu je navržena tak, aby propojila všechny důležité obce v území s tím, že v maximálně možné míře využije rekreační potenciál atraktivnější, jižní části území.

Předkládaný návrh proto vychází z požadavků Sdružení, z metodiky sekce značení Klubu českých turistů pro vedení cykloturistických tras, která byla použita v potřebné a přiměřené míře. Při zpracování byly uplatněny následující zásady:

- navrhovaná cykloturistická trasa musí být sjízdná i pro méně zdatné cyklisty, měla by jí bez potíží projet i „rodina s dětmi“;
- trasa bude vedena po místních polních, či lesních komunikacích a silnicích III. třídy, nebude navržena nejen na silnice I., ale ani II. třídy;
- terénní náročnost bude mírná s tím, že k projetí bude možno použít trekinková, popř. horská kola i běžná silniční kola, nikoli silniční kola s galuskami;
- při stanovení průběhu trasy nebude vyloučen souběh s trasami, jejichž realizaci předpokládá Územní generel regionálních cyklotras okresu Chrudim (časový postup realizace cyklotras Územního generelu není stanoven).

Vyznačení trasy se doporučuje provést barevným pásovým značením, ve smyslu metodiky KČT, přičemž doporučujeme jako základní barvu značení žlutou. Pásová značka pak bude mít barevný sled, počítáno zhora dolů: žlutá, bílá, žlutá. S ohledem na požadavek, aby trasa vytvořila ucelený okruh mikroregionem, bude nutno projednat se sekci značení KČT, možnost přidělení identifikačního čísla trasy Ústředím KČT.

V kladném případě by totiž KČT po vybudování, resp. po vyznačení stezky v terénu, převzal do svého zajištění nutnou údržbu značení této cyklotrasy.

Před vyznačením cykloturistické trasy je nutno zajistit projednání a souhlas s vedením trasy po silnicích III. třídy se správcem dotčených silnic a Dopravním inspektorátem Policie ČR. Rovněž je nutno projednat průběh tras po lesních cestách s vlastníky, popř. uživateli (Lesy ČR) dotčených lesů. Polní zemědělské komunikace jsou většinou majetkem obce, proto lze důvodně předpokládat nekonfliktní vedení trasy. Upozorňujeme, že umístění orientačních tabulí se řídí stavebním zákonem, proto je nutno dohodnout kdo, resp., který obecní úřad, bude zastupovat mikroregion obcí ve stavebním řízení. Rovněž je nutno při umísťování orientačních tabulí zajistit vyjádření všech vlastníků podzemních sítí (elektro, plyn, telekomunikace atd.) k umístění orientačních tabulí, aby nedošlo k poškození podzemních vedení při ukotvení tabulí do země. Stejný postup ve smyslu stavebního zákona je rovněž nutný, pokud by v rámci realizace cykloturistické stezky byly stavěny jednoduché stavby (přístřešky, pevně zabudované stoly s lavicemi apod.).

Výsledný materiál tvoří slovní popis trasy, který doplňuje krátký, vlastivědný popis zajímavostí (památky, příroda) příslušné lokality – je pro odlišení od vlastního popisu trasy uveden kurzivou. Současně je v textu doporučena i lokalizace orientačních tabulí, které by měly obsahovat krátký, vlastivědně informační text a schematickou mapku trasy s vyznačením místa kde je orientační tabule umístěna (zakreslení bodu „zde stojíte,“). Závěr tvoří tabulkový přehled navržené trasy obsahující:

- jméno lokality;
- druh komunikace (silnice, polní, lesní cesta apod.);
- délku v km (průběžnou a celkovou);
- nadmořskou výšku v m n.m.;
- popis lokality (je pouze heslem uveden chráněný památkový, či přírodní objekt);
- poznámka (zde jsou uvedeny další údaje vztahující se k danému místu, např. křížení, či souběh s cyklotrasou Územního generelu regionálních cyklotras okresu Chrudim).

Průběh cyklotrasy

Trasa stezky opouští Sobětuchy západním směrem po silnici III. třídy, po které rovinatým územím dosáhne po 2 km Stolan.

Stolany

Ves připomínaná již v 1. polovině 13. stol. jako zboží benediktinského kláštera v Opatovicích. Dnešní hospodářský dvůr stojí na místě někdejší tvrze postavené ve 2. polovině 16. stol. Kostel sv. Mikuláše původně románský, goticky upravený ve 14. stol., kostel byl r. 1795 barokně přestavěn.

Trasa prochází spolu se silnicí severním okrajem obce a na jejím západním kraji odbočuje ze silnice na sever na polní účelovou komunikaci. Velmi mírným klesáním přichází k silnici III. třídy, po které pokračuje do osady Kozojedy. Za osadou na křižovatce silnic III. třídy odbočí na sever k obci Markovice, kde přetíná silnici I/17 Chrudim-Čáslav.

Markovice

Malá ves připomínaná ve 14. stol., dnes součást města Chrudim. Kostel sv. Marka původně gotický, barokně přestavěn v 1. pol. 18. stol. Hranolová, dvoupatrová zvonice vedle kostela byla zbořena začátkem 20. stol.

Markovice opustí trasa po silnici III. třídy a za železničním přejezdem na křižovatce silnic odbočuje k západu, mírně klesá k Markovickému potoku a přichází do vesnice Třibřichy. Na západním kraji vesnice na křižovatce silnic III. třídy se stáčí k jihu a po silnici pokračuje do Bylan. Přetíná silnici I/17 a železniční trať a pokračuje stále po silnici III. třídy, proti proudu Bylanky, k jihu přes Lány do Morašic.

Morašice

Stará vesnice připomínaná již v 1. polovině 13. stol. gotický kostel sv. Víta gotický, barokně upravovaný, r. 1878 prodloužena kostelní loď k západu.

V Morašicích prochází po silnici obce a u konce obce (u hřiště) opouští silnici a pokračuje po místní komunikaci stále údolím Bylanky k Bačelskému mlýnu. Mírně stoupající údolní komunikaci kolem chat sleduje Bylanku a v místě Na Americe opouští komunikaci, přechází na polní cestu (při kraji lesa) po které směřuje k východu - do Janovic. V Janovicích přechází na silnici III. třídy, po které projde k jihu obce a z jejího konce pokračuje stále přímo k jihu po polní cestě, stoupající k lesu. Vchází do lesa a po lesní cestě stále stoupá do vesnice Zbyhněvice. Prochází obcí a opět po polní cestě pokračuje ve stoupání k lesu. Vstupuje do lesa, kde kříží červeně značenou turisickou pěší cestu. V lese obchází z východu, po úbočí, vrchol kóty 530 m n.m. a stále po lesní cestě přichází do Rtenína, nejvyššího bodu celé trasy – 510 m n.m. Ve Rteníně se stáčí zpět k severu a po silnici III. třídy sestupuje k vesnici Mladoňovice. Na kraji vesnice, na křižovatce silnic III. třídy odbočuje k východu. Mírně klesá, přetíná silnici II. třídy do Seče a pokračuje stále po místní silnici k osadě Pohořalka v údolí Okrouhlického potoka. Z Pohořalky pokračuje lesní cestou kolem chat údolím Okrouhlického potoka až k silnici III. třídy. Přechází na silnici, po které vystoupá k severu nad Okrouhlický potok a přichází do Smrkového Týnce. Projde obcí a pokračuje po silnici, stále k severu do Rabštejna. Ještě před obcí přetíná silnici do Seče a do Rabštejna přichází po polní cestě.

Rabštejn

Západně od obce na žulovém skalním ostrohu jsou dochovány skrovné zbytky hrádku, založeného ve 14. stol. Hrad je uváděn již koncem 16. stol. jako pustý.

Rabštejn opouští trasa cesty po lesní cestě k východu, nejprve mírně stoupá a pak stále lesem klesá do údolí potoka Podhůry k soustavě Kochánovických rybníků. U rybníka Perná se stáčí k severozápadu, pokračuje po lesní cestě údolím potoka Podhůry k hájovně, kde opouští údolí potoka a při kraji lesa, po polní cestě mírně stoupá do Rabštejnské Lhoty. Na kraji obce obchází rybník Ostrůvek, přetíná silnici do Seče, prochází obcí k severu. Obec opouští na severním okraji po polní cestě, která se přimyká ke kraji lesa Dubinec, po jehož okraji stále směřuje k severu, přechází k malému potoku, podél kterého přichází ke svému cíli – do Sobětuch.

Cykloturistickou okružní trasu mikroregionem by bylo možno doplnit o stejným způsobem značenou odbočku, vedoucí do lesního komplexu jižně od Kochánovických rybníků.

Popis možné odbočky:

Z jižního okraje Smrkového Týnce po asfaltové místní komunikaci východním směrem k Týnecké hájovně, u které vstupuje do lesa. Mírně stoupá pod vrchol Zabitého kopce, odkud klesá do údolí Okrouhlického potoka. Přechází potok a za potokem na křižovatce lesních cest se stáčí k severovýchodu a pokračuje podél potoka k osadě Kochánovice. Za Kochánovicemi ústí do komunikace, po níž je vedena Územním generelem regionálních cyklotras okresu Chrudim cyklotrasa E Pardubice – Havlíčkův Brod. U Kochánovic je možno se navrátit zpět na cykloturistickou trasu a to lesní stezkou, vedoucí proti proudu potoka k rybníku Hluboký, dále rybníku Vilém a rybníku Perný, po jehož hrázi prochází trasa navržené cykloturistické stezky. Délka této odbočky (za Kochánovic k místní komunikaci – na trasu E) činí 3 km. Případná spojka od Kochánovic, podél rybníků na trasu cykloturistické stezky, je 1 km dlouhá.

Tabulkový souhrn cykloturistické trasy

LOKALITA	KOMUNIKACE	DÉLKA v km		VÝŠKA m n.m.	POPIS LOKALITY	POZNÁMKA
		průběžná	celková			
Sobětuchy	Silnice	0	0	300		Souběh s trasou U
Stolany	Polní cesta silnice	2	2	290	Areál kostela sv. Mikuláše	
Kozojedy	Silnice	2,5	4,5	262		
Markovice	Silnice	1	5,5	275		
Třebřichy	Silnice	2,5	8	260		Souběh s trasou CH
Bylany	Silnice	1	9	265		
Lány	Silnice	1,5	10,5	275		
Morašice	Silnice	2	12,5	300	Areál kostela sv. Víta; tvrziště	
Bačalský Mlýn	Místní komunikace	1,5	14	310		
Janovice	Polní a lesní cesta	2,5	16,5	333	Středověké tvrziště „Rozpakov,,	
Zbyhněvice	Polní a lesní cesta	2,5	19	440		
Rtenín	Silnice	3	22	510		Souběh s trasou CH
Mladoňovice	Silnice	1	23	453		
Pohořalka	Lesní cesta silnice	1,5	24,5	385		
Smrkový Týnec	Silnice	2	26,5	385		
Rabštejn	Lesní cesta	1	27,5	390	Areál zříceniny hradu Rabštejn	
Perný rybník	Lesní cesta	2	29,5	325		
Rabštejská Lhota	Lesní a polní cesta	2	31,5	300	Zvonička Přírodní památka Na skalách	Souběh s trasou zz
Sobětuchy	Polní cesta	2,5	34	300		
Cykloturistická trasa CELKEM			34			

C.3. Hipoaktivity

Po zvážení a projednání rozšířit rozsah a využití stávajícího areálu chovu koní v lokalitě Holičky pro další aktivity.

- **hipoturistika** - vedle pěší a cyklistické turistiky organizovat výlety na koních buď, pro jednotlivce kratší okruhy, nebo pro skupiny s event. odborným doprovodem i delší projížďky po dohodnutých trasách s využitím přírodních a kulturních zajímavostí krajinných výhledů apod.. Pro systém vyjížděk stanovit určitá pravidla o termínech a možnostech tohoto druhu rekreace.
- **hipoterapie** - v dohodě a spolupráci s příslušnými orgány a organizacemi sociální péče provádět pro přivezené postižené občany hipoterapii, která se ve světě rozvíjí jako potřebná a účinná a na kterou by bylo možno žádat dotace i z nadnárodních fondů.
- **jezdecká škola** - v první fázi myšlena škola jízdy na koni pro zájemce - amatéry především z řad dětí a mládeže. Zde by zájemci získali základní zkušenosti a dovednosti při správném kontaktu se zvířetem i s jízdou na koni - a to pod dohledem odborného instruktora, resp. učitele. V případě zájmu by při pravidelné dojížděce získávala mládež i vyšší úroveň jezdeckého umění, resp. sportu např. v méně náročných disciplínách parkurového skákání.
- **Hubertovy jízdy** - vzhledem k tradicím Chrudimska hlavně hřebčína ve Slatiňanech - založit tradici podzimních Hubertových jízd, pro začátek pravděpodobně ve spolupráci s organizací jezdeckého sportu.
- **westernové ježdění** - na základě získání zkušeností z některého stávajícího zařízení tohoto druhu jezdectví zřídit potřebný nevelký areál (ohrada, přístřešky apod.), který by znamenal nový prvek v regionu a přitáhl by, jak jezdce ke cvičení koní a k soutěžím, tak i diváky.
- **Den dětí na koních, prázdniny na koních** - při využití Dne dětí a také v dohodě s vedením dětských táborů, které se na území mikroregionu provozují je možné takovéto „hiposlužby“ nabídnout, a to k projížďkám a základní výuce. I při těchto akcích, je nutno v rámci hipoareálu mít stravovací zařízení, občerstvení a parkování aut pro rodiče, kteří děti do areálu přivezou.

V případě akceptace by na základě promyšlené koncepce a stanovení postupných kroků přípravy, dokumentace a posléze realizace vznikl v lokalitě Holičky ojedinělý areál. Zde by vedle funkčních objektů vzniklo i stravovací (možná i ubytovací) zařízení s potřebným parkovištěm. Vznikla by také celá řada pracovních příležitostí, protože by se jednalo o služby, které by si zájemci platili. Takovýto projekt by realizoval a provozoval podnikatelský subjekt při schváleném režimu. Je zcela evidentní, že celá záležitost by vyžadovala permanentní informovanost odborné i laické veřejnosti, a to i nad rámec kraje. Mikroregion by se zviditelnil, a to v kladném smyslu, získal by další pracovní příležitosti a tím i vyšší ekonomickou výtěžnost.

2D/ ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Pilotní projekty:

- D.1. Systém hospodaření s odpady
- D.2. Likvidace starých zátěží a skládek

D.1. Systém hospodaření s odpady

Vhodnou osvětovou činností dostávat problematiku odpadů do obecného povědomí obyvatel i návštěvníků. Podporovat zavádění výrobních technologií energeticky méně náročných a produkujících minimum odpadů (může se jednat o podporu při zajišťování informací nebo i podporu finanční). Je nutno určit zástupce, který se bude problematikou odpadů a „čistých“ technologií permanentně zabývat - možnost kombinace s problematikou ochrany, tvorby a údržby životního prostředí.

Systém hospodaření s odpady

Zavést společný systém řešení zneškodňování odpadů. Specializované firmy nabízejí řešení, která se od sebe liší pouze v detailech. V podstatě se jedná o kombinaci různých sběrných nádob a četností svozu pro komunální netříděný odpad se sběrem tříděných odpadů do rozestavených kontejnerů. Sběr toxického a nebezpečného odpadu je nabízen kombinací systému sběrných dvorů a vyhlášených sběrných dnů (nákladní auto se speciálními kontejnery objedná v předem vyhlášených dnech podle přesného plánu a časového harmonogramu stanovená místa - v území již je zavedeno).

Pro území připadá v úvahu řada firem, z nichž vybíráme již zaběhnuté větší firmy, které jsou schopny řešit celou problematiku a v blízkosti mikroregionu již působí.

- ◇ A.S.A., spol. s r.o., provozovna Chrudim
- ◇ Ekus Zderaz
- ◇ Marius Pedersen, závod Pardubice
- ◇ Technické služby města Hlinska
- ◇ Technické služby města Chrudim

Doporučený systém

Vzhledem k rozptýlenosti zdrojů odpadů se doporučuje následující kombinace sběrů:

1. Komunální a jiný netříděný odpad

- popelnice - v místech soustředěné zástavby sídel

2. Sběr tříděných druhotných surovin

- postupně rozšiřovat síť míst s umístěnými kontejnery na tříděný odpad a spektrum sbíraných odpadů

3. Toxické a nebezpečné odpady

- prosadit u subjektů prodávajících výrobky, které jsou následně zdrojem těchto odpadů, sběr nefunkčních výrobků (baterie, akumulátory, zářivky aj.)
- sběrové dny - sjednocení systému sběrových dnů v celém mikroregionu
- sběrné dvory - zřízení sběrných dvorů s pravidelnou otevírací dobou minimálně jedenkrát týdně (doporučuje se zřídit nejdříve jeden dvůr - nejlépe ve středu mikroregionu, a postupně další - dle nabytých zkušeností)

4. Kompostovatelné odpady

- projednat možnost likvidace biologických kompostovatelných odpadů u zemědělských subjektů nebo zřízení malých kompostáren u držitelů půdy, do budoucna uvažovat se zřízením společné kompostárny nebo s podporou podobně zaměřeného podnikatelského záměru

5. Inertní odpady

- zřídit společnou dočasnou skládku na inertní odpady, které by se periodicky využívaly přímo na území mikroregionu (stavební sutě, kameny, stavební zbytky apod.)

D.2. Likvidace starých zátěží a skládek

Velké staré skládky na území mikroregionu jsou již v asanaci. Stará skládka v Třebíčích byla překryta zeminou a bude vrácena ZPF. Staré skládky u Skupic budou urovnané a rovněž překryty zeminou. Předpokládá se jejich zalesnění. Přestože se předpokládá, že na uvedených skládkách nebyl uložen toxický a nebezpečný odpad v množství, které by mohlo ohrozit životní prostředí, je nutno (po celá desetiletí) periodicky kontrolovat kvalitu vody vyplachované z tělesa skládek.

V území však permanentně vznikají drobné nepořádky (např. v Bořeticích), které je nutno likvidovat co nejdříve po jejich objevení (aby nepřerostly v „černé skládky“, jejichž likvidace je podstatně nákladnější). Je třeba neustále hledat cesty vedoucí k odhalování původců těchto nepořádků a k jejich účinnému postihu. Současně je nutno hledat a dávat v obecnou známost možnosti likvidace odpadů (třeba i za přispění obce nebo mikroregionu). V případě společného postupu je možno inertní materiály (například sutě ze stavební činnosti) zpracovat přímo na území mikroregionu (viz systém nakládání s odpady).

V jednotlivých obcích je kladen důraz na následující problémy.

Mladoňovice

- nahradit staré kontejnery novými

Sobětuchy

- zakoupení nových kontejnerů pro tříděný odpad

3E/ OCHRANA KRAJINY A PŘÍRODNÍCH A KULTURNÍCH HODNOT

Pilotní projekty:

- E.1. Krajinná zeleň
- E.2. Veřejná zeleň v obcích
- E.3. Systém údržby veřejné zeleně
- E.4. Rabštejnek - obnova památky a podpora práce s mládeží
- E.5. Ochrana kulturních hodnot

E.1. Krajinná zeleň

Zeleň rostoucí mimo les je významným krajinotvorným prvkem. Vedle funkce estetické má zeleň řadu dalších neméně důležitých funkcí (ochrannou, zdravotní, ochranářskou aj.). Pořadí významu funkcí u jednotlivých prvků je různé a může se časem z různých důvodů u téhož prvku měnit.

1. Estetická funkce vyniká v tomto mikroregionu především v severní a střední části, kdy často jednotlivé stromy a keře, případně skupiny dřevin zhodnocují pohledy do jinak jednotvárné rovinaté krajiny. Tento význam si uvědomíme při porovnání doprovodné zeleně toku Bylanky v protíváze Skupického potoka nad silnicí Stolany – Morašice a pod ní. Obdobně lze srovnávat úseky silnic se vzrostlými dřevinami s úseky bez vzrostlé zeleně. Zeleň lze však použít pro zvýraznění dominant v krajině, význačných míst, které by jinak unikly pozornosti, ale i dotvoření krajiny jako celku nebo zakrytí míst, která jsou z různých důvodů rušivá.
2. Ochranná funkce spočívá nejen v ochraně před silnými větry (např. částečný větrolam při jižním okraji Bylan, ale při ochraně před závějemí cest a často pomáhá podél komunikací i k orientaci ve špatných klimatických podmínkách (hustá mlha, déšť).
3. Zdravotní funkce je značně závislá na druzích rostoucích dřevin. Na jedné straně jsou dřeviny způsobující potíže alergikům (astmatikům) na straně druhé svými silicemi podporují zdraví. Do první skupiny patří např. bříza, topol, do druhé lípa.
4. Ochrannářská funkce (ve smyslu ochrany přírody) je především spojena s možností úkrytu zvířat, potravní nabídkou pro živočichy (včelami počínaje a zvěří konče).

Při znovunavracení zeleně do volné krajiny je nutné mimo jiné respektovat několik základních zásad:

- 1. Prostorová** – v návaznosti na prostor použít druhy, které svým vzrůstem, a to nejen po prvních pár let, zhodnotí nabízený prostor, avšak nebudou brzdou, či překážkou jiným aktivitám a vztahům (např. vysoce rostoucí dřeviny v blízkosti významných dominant obcí – kapličky, kostely musí být použity tak, aby nezastířely ale podpořily, význam a osobitosti architektury). S úspěchem lze tyto dřeviny použít ke zvýraznění dominant, památných míst a menších pomníčků, ve volné krajině (např. vhodná lípa, dub). V liniových výsadbách lze vedle běžných alejových stromů (lípy, duby, kleny) s úspěchem použít skupiny vysokokmenných původních odrůd ovocných dřevin (na mnoha místech se uchovaly dodnes a jsou významnou genovou zásobárnou pro šlechtitelské aktivity), v kombinaci se skupinami druhů rychleji rostoucích (jeřáb, bříza – pokud jsou dále od trvale obydlených částí), a dalšími domácími dřevinami (javor mléč, javor babyka, habr apod). V případě požadavku průjezdnosti polních cest pro zemědělskou techniku použít pouze jednostranné výsadby, které však lze s úspěchem stranově střídát aj.
- 2. Stanovištní** – jedná se o respektování vztahu mezi nároky použitých dřevin a místními stanovištními podmínkami (i s ohledem na předpokládaný vývoj). Jiné druhy je nutno sázet na vlhká místa (vrby, olše, topol osika, topol černý, střemcha aj.), jiné na suchá a slunná místa (dub zimní, javor, borovice). Některé dřeviny jsou více tolerantní, pro jiné je nutno stanoviště vybírat pečlivě (pozor na použití buku lesního – nesnáší celodenní oslunění, zaslouží větší rozšíření).
- 3. Nároky na stálost** – na přechodová místa, kde se v budoucnu (za více než 10 až 15 let) předpokládá jiné využití, se používají pouze dřeviny rychle rostoucí, jejichž efekt ozelenění lze velmi rychle vidět. Tytéž rostliny se používají (v kombinaci s cílovými dřevinami) pro vytvoření rychlé kulisy (nebo přístínění) i v nově zakládaných úpravách, kde se počítá s jejich postupným odstraňováním (podle vývoje dřevin cílových).
- 4. Pestrost** – výsadby by neměly být monokulturami, ale měly by odrážet pestrost, kterou je možno v daných podmínkách použít. Vyvarovat se používání druhů a kultivarů dřevin nepůvodních. Nejen, že ve volné krajině působí cize, ale často nejsou hostiteli, ani potravinou základnou pro naše živé organismy. Velmi často jejich opad není v přírodě po dlouhou dobu rozkládán. Pestrost lze dosáhnout použitím jak stromové, tak keřové zeleně, skupinovou výsadbou apod. Při cyklistických stezkách lze místa s rozhledy, pamětihodnostmi nebo odpočívadly „vypíchnout“ použitím dominantního druhu (lípa, dub aj.).

Územní systém ekologické stability :

Zpracované generely obsahují rámcová doporučení na aktivity v jednotlivých skladebních prvcích. Na některých místech je nutná pouze průběžná údržba a výchovné zásahy. Na jiných je nutné založení a pěstování skladebních prvků. Pokud generel obsahuje i interakční prvky, jedná se většinou o prvky liniové, značené linií bodů v odpovídajících barvách (zelená - existující, červená - navržené). Do ÚSES zapadá Koncepce revitalizačních opatření v povodí Skupického potoka. Jedná se o vzorový projekt na dosadbu zeleně a celkové řešení vztahů v povodí jedné vodoteče. Tento projekt předběhl trošku dobu, avšak neměl by být zatracován. Jeho realizaci (nebo realizaci jeho částí) lze odložit do doby provádění souhrnných pozemkových úprav, kdy mohou vlastníci dotčených pozemků umožnit realizaci projektu požádáním o směnu pozemků. Již dnes existují obce, které směnu pozemků pro realizaci ÚSES provedly za pozemky své (např. Libice nad Doubravou, Slavíkov aj.).

Výstavbu prvků územního systému ekologické stability zajišťují vlastníci nebo správci dotčených pozemků. Samozřejmě, že subjekty výše uvedené mohou tyto práce objednávat, ale také na ně mohou žádat finanční dotace, a to:

1. Z programu péče o krajinu – žádosti se podávají na místně příslušnou Agenturu ochrany přírody a krajiny (Pardubice).
2. S použitím dotačních titulů Státního fondu životního prostředí. Týká se význačných stromořadí, parků a zahrad. Doporučujeme však pro objemově větší akce.
3. V některých případech lze použít i podporu pro Obnovu venkova, a to v doprovodu např. s budováním cyklostezek, obnovou historické cestní sítě apod.

Před vlastní výsadbou i údržbou doporučujeme odbornou konzultaci. Při ní by se mělo vyjasnit především druhové spektrum použitých dřevin, údržba, a také cena. Kvalitní přípravou lze do budoucna předejít zbytečným ztrátám a střetům (např. vrůst do el. vedení, clonění v nepřehledných místech aj.).

V jednotlivých obcích je kladen důraz na následující problémy :

Morašice

- dokončení rekonstrukce rybníka Orlík

Rabštejská Lhota - Smrkový Týnec

- vybudovat retenční nádrže ke zlepšení odtokových poměrů ve Smrkovém Týnci
- vyčistit a opravit koryto a břehy potoka v Rabštejské Lhotě

Sobětuchy

- udržovat Markovický potok

Třibřichy

- udržovat koryto a břehy Bylanky

E.2. Veřejná zeleň v obcích

Péči o zeleň je nutno chápat jako soustavnou snahu o dotváření obytného prostoru s respektováním všech dalších složek a vztahů prostředí. Soustavnost je nutná nejen vzhledem ke změnám způsobeným biologickým vývojem rostlin, a tím měněným prostorovým podmínkám, ale také vzhledem k měnícím se podmínkám společensko - ekonomickým a hospodářsko - provozním. Je nutno mít na paměti, že zeleň v obci je tvořena porosty na veřejných prostranstvích, neveřejných a soukromých plochách (včetně lesních pozemků). Při péči o zeleň v obci je proto nutno úzce spolupracovat s jednotlivými majiteli nebo správci všech ploch.

Péči o zeleň je možno rozdělit do následujících kroků:

1. „Vstupní“ ošetření - je v podstatě nekoncepční krok zaměřený na odstranění evidentně nevhodných dřevin (silně poškozené, suché nebo z jiných důvodů nesporně nevhodné dřeviny) a zdravotní ošetření dřevin ponechaných.
2. Podchycení stávajícího stavu - spočívá v soustředění dostupných informací o území, prostorovém zakreslení (může být jen orientační) stávající zeleně a graficky vyjádřitelných vztahů v území a jejich vyhodnocení (podrobnost se může různit podle konečného cíle).
3. Stanovení koncepce uspořádání ploch zeleně včetně veřejného projednání.
4. Vypracování dílčích projektů.
5. Realizace dílčích projektů.
6. Zajištění soustavné odborné údržby

Pro dosadby v obcích lze s úspěchem použít podpory z Programu obnovy venkova. Pro osazování obecních pozemků doporučujeme možnosti dané zákonem ve formě náhradní výsadby za povolené pokácené stromy. V tomto případě lze nařídít i následnou péči o vysazené dřeviny, a to i po několik let.

V neposlední řadě lze k výsadbě využít i význačných výročí, či událostí (včetně rodinných - svatby, křtiny, nástup do školy, ukončení školního roku aj.).

V jednotlivých obcích je kladen důraz na následující problémy:

Lány

- vypracovat studii sadových úprav centra obce a okolí sportoviště
- vysázet izolační a ochrannou zeleň uvnitř a v okolí zemědělského areálu
- obnovit polní cestu ke Skupickému rybníku a u ní vysázet doprovodnou zeleň

Mladoňovice

- stanovit sadovnickou koncepci
- realizovat sadové úpravy v obci
- vysázet izolační a ochrannou zeleň uvnitř a v okolí zemědělských areálů

Morašice

- stanovit sadovnickou koncepci
- postupně zpracovávat projekty sadových úprav a realizovat je
- vysázet izolační a ochrannou zeleň uvnitř a v okolí areálu spediční firmy VENTO SPED Janovice

- rozšířit hřiště u ZŠ včetně sadových úprav
- upravit břehy rybníka v Morašicích
- upravit okolí požární nádrže ve Skupicích
- upravit okolí vodní nádrže v Janovicích

Rabštejská Lhota

- vypracovat koncepci sadových úprav v obci
- realizovat 1. akci - lesopark
- postupně realizovat další úpravy
- vysázet izolační a ochrannou zeleň v okolí zemědělských a výrobních objektů
- vyčistit původní požární nádrž v Rabštejské Lhotě

Sobětuchy

- vybudovat dětské hřiště

Stolany

- stanovit koncepci zeleně v obci
- postupně realizovat sadové úpravy v obci
- v centru obce a před základní školou vybudovat plochy pro odpočinek
- vysázet izolační a ochrannou zeleň u zemědělských objektů a areálů

Třibřichy

- parkově upravit centrální prostor před Obecním úřadem

Poznámka: Místa, kde se doporučuje řešit problémy zeleně přednostně – v I. etapě jsou označena v grafické příloze symbolem stromu – „sadové úpravy“.

Příkladem stanovení zásad pro řešení konkrétního prostoru byl vybrán záměr výstavby lesoparku v Rabštejské Lhotě.

Cíl: Využít stávajících řídkých lesních porostů pro vytvoření prostoru pro krátkodobý odpočinek občanů v těsné návaznosti na střed obce a přírodní památku „Na skalách“.

Náplň: Zpřístupnění prostoru zpevněním základní (okružní) komunikace. Doporučuje se též vyvedení trasy k okraji blízké přírodní památky. Povrch cesty doporučujeme mlatový, dlážděný kostkami, výjimečně ze zámkové dlažby.

Pohledová propojení řešeného prostoru uvnitř i s propojením na okolí. Důraz klást na lesní porosty, pro získání delších výhledů využít zejména pohledy na sousední rybník.

Dotvoření prostoru dosadbami dřevin. Vzhledem k přírodnímu prostředí je nutno pro dosadby použít zejména dřeviny místní. Introdukované dřeviny je možno použít jen výjimečně - pro větší atraktivitu závěrů pohledů.

Výstavba drobných odpočívadel (lavičky, odpadkové koše) - jedno odpočívadlo i s prvky dětského hřiště. Doporučujeme veškeré doplňky zhotovovat z přírodních materiálů. Rozmístění laviček musí nabízet možnosti odpočinku, jak skupin návštěvníků, tak jednotlivců v různých podmínkách (slunce, stín, s výhledem, v relativním soukromí, při dětském hřišti, vzdáleně od dětí a pod). U prvků pro hry dětí je nutno klást důraz na bezpečnost a pevnost, zejména se zřetelem na předpokládané hry dětí převážně bez dozoru dospělých.

Vybavení prostoru dalšími prvky (psí záchodky - vzdálené od odpočívadel) eventuálně suché (ekologické) WC.

E.3. Systém údržby veřejné zeleně

Pro péči o vzrostlou zeleň lze využít dotačních titulů:

- SFŽP (pro větší akce a vzrostlou zeleň)
- Program péče o krajinu – „ochrana před chorobami a škůdci,, (jednotlivé stromy a drobné akce).

Údržba zeleně je povinností vlastníka, nájemce pozemku, nebo správce (SMS, SÚS, obecní úřady, soukromí vlastníci aj.). Při údržbě zeleně je tedy nutno spolupracovat se širokou škálou subjektů. Doporučujeme v rámci mikroregionu jmenovat odborně zdatného pracovníka pověřeného zajišťováním tvorby a údržby krajiny v celém komplexu včetně poradenství pro „cizí“ subjekty.

Pro zkvalitnění údržby je nutno zajistit komplexní údržbu celého území odbornými pracovníky. **K tomu je možno přistoupit několika způsoby (nebo jejich kombinací) :**

1. Založení společného podniku

Společný podnik pro údržbu (eventuálně i realizaci drobných úprav) zeleně (případně i místních komunikací apod.) by měl využít stávajících volných prostor v některém z bývalých zemědělských areálů, nejlépe při středu mikroregionu (Stolany).

2. Smluvní zajištěné údržby

Je možno se obrátit na již existující firmy (v Chrudimi jsou známé okrasné školky „Vaněk“, které mají odborně připravené pracovníky pro všechny práce spojené s projektováním, zakládáním i údržbou zeleně), nebo podpořit vznik firmy nové, případně při stávající firmě (zabývající se příbuznou činností - zemědělství, lesnictví) podpořit vznik specializovaného oddělení. Odbornou činnost nové firmy by musel (minimálně v době než firma získá odborné pracovníky a než tito získají potřebné zkušenosti) dohlížet odborně zdatný pracovník.

V jednotlivých obcích je kladen důraz na následující problémy :

Morašice

- zajistit komplexní péči o veřejná prostranství a veřejnou zeleň

Sobětuchy

- zajistit soustavnou péči o veřejná prostranství
- vybudovat dětské hřiště

Stolany

- zabezpečit údržbu zeleně v obci

Třebřichy

- zajistit soustavnou údržbu a doplňování zeleně v obci

E.4. Rabštejnek - obnova památky a podpora práce s mládeží

RABŠTEJNEK

“Půl hodiny od Slatiňan zdvihají se uprostřed lesa na příkrém vrchu zříceniny pevného a těžko druhdy dobytelného hradu Rabštejnu. Dvě úzké vysoké zdi, které zde trčí, nikterak nepostačují k poznání toho, jak dříve byl hrad rozdělen. Příliš místa neměl, neboť stál na úzkém skalisku, takže zakladatel byl nucen stavěti více do výšky než do šířky, musil se odřící všeho pohodlí, a i hospodářská stavení, byty v dolní ohradě, kde byly též zásobárny, sklepy i konírny ...“ (F. Páta)

To bylo několik vět ze starší literatury úvodem.

Hrad Rabštejnek, původně nazývaný Rabštejn, je nepřímo doložen poprvé v r. 1390, kdy se připomíná jeho majitel Matyáš z Rabštejna. První přímý doklad o hradu pochází z r. 1405, kdy po smrti Jana z Orle připadl jako odúmrť králi Václavovi IV. Hrad byl postaven na skalnatém ostrohu, který na severní a západní straně strmě spadal do údolí bezejmenného potoka a jen na jihovýchodě byl v úrovni roviny, na níž dnes stojí vesnice Rabštejn. Hrad se skládal z předhradí, které zaujímalo jižní část hradního areálu, a vlastního hradu, tvořícího severní část areálu. Předhradí obdélníkového půdorysu bylo na jihu odděleno příkopem od okolí a na severu dalším příkopem od vlastního hradu. Prostor předhradí byl uzavřen kamennou hradbou, která vybíhala dále směrem k severu a zde pod budovami vlastního hradu vytvářela nevelký parkán.

Dispozice hradu byla dvojdielná. Zhruba obdélné předhradí bez výrazných stop zástavby opevňoval příkop a val. Hradba této části hradu ve formě parkánu pak obíhala i jádro, za nímž se přikládala ke skalnímu výběžku. Jádro téměř oválného půdorysu se výškově díky skalnímu podloží rozpadalo do dvou úrovní. V čele vyšší části na skalce stál čtverhranný donjon, za nímž se nacházela úzká budova, v jejíchž konstrukcích hrálo značnou roli dřevo. Na zadní straně z obrysu hradu vystupovala drobná dovnitř otevřená polookrouhlá věž či bašta, která byla směrem do nádvoří v mladší fázi uzavřena. Výběh zdí v prostoru romantického dvouprostorového “paláce” napovídá, že i ve spodní části jádra, jejíž obvod byl zvenčí vzepřen dvěma opěráky, existovala nějaká stavba. Šlo-li však pouze o bránu, či o obytnou nebo provozní budovu, není jasné.

Rabštejnek je ukázkou malého šlechtického hradu z doby rozmachu užívání čtverhranné obytné věže. Klíčovou otázkou pro jeho zařazení do typologických souvislostí je dosud sporná podoba zástavby dolní části jádra. V případě doložené někdejší existence stavby charakteru paláce, náležel by Rabštejnek nejspíše do kontextu blokových dispozic. Pokud by se to neprokázalo, šlo by v tomto případě o rozvíjení typu donjonového do podoby typu bergfritového, u kterého byl bergfrit nahrazen donjonem.

Časté střídání majitelů (a to již od IX.století), jaké známe z jiných českých hradů a panství, se nevyhnulo ani hradu Rabštejnek. Prodeje a koupě se povětšinou týkaly místní, resp. okolní šlechty, ale v několika případech i šlechty vzdálenější, resp. významnější šlechty nebo panovníka. Jmenujme tedy (alespoň pro velmi stručnou informaci): Matyáš z Rabštejna, Jan z Orle, král Václav IV. (tomu připadl hrad jako odúmrť), Hertvík z Ostružna, Vaněk z Vlкова, Jan Těchlovec z Těchlovic, král Ladislav (tomu připadl jako odúmrť), Vilém z Dřele, Zikmund Šárovec ze Šárova, mezi majiteli figurovalo v této době i město Chrudim, Jan z Perštejna, Heřman Lhotský ze Zásruk, Bohuslav Mazanec z Frymburka.

Osudy hradu se začaly naplňovat s koncem XVI.století, kdy je připomínán jako “pustý”. V druhé polovině XIX.století se o rehabilitaci hradu pokusil ještě kníže František Josef Auersperk (romantické přestavby – hl. pseudorománské), který chtěl z Rabštejnu jakýsi lovecký hrádek u příležitosti lovu v přilehlé oboře. Později však i upravené místnosti zpustly, zřítlo se zastřešení – takže dnes je prostor paláce opět zříceninou.

Použité podklady: Durdík, T. 1999: Ilustrovaná encyklopedie českých hradů, Praha

Obnova památky a podpora práce s mládeží

Hradní zřícenina Rabštejnek, jako nejstarší historický článek mikroregionu, zasluhuje takovou péči, aby nedošlo k jejímu zániku. Jednou z možností postupné rehabilitace torza původního hradu je využití volného času mládeže širokého okolí okresu i kraje, případně i mladých lidí z dalších částí republiky, jejichž zaměření (tzn. historie a kultura) odpovídá dané problematice.

Pokud vezme mikroregion tento úkol jako prezentaci své kulturní vyspělosti, bude třeba provést nejprve celou řadu kroků. V prvé řadě nutno ustavit z obyvatel mikroregionu a dalších ochotných odborníků potřebných profesí a změní pracovní komisi, která bude řídit postupy činností, umožňujících záchranné práce a přípravy doprovodných kulturních a sportovních aktivit.

K zajištění potřebných finančních prostředků (např. z Grantových programů) nutno založit a zaregistrovat Občanské sdružení - ve smyslu zákona č. 83/1990 Sb. z 27.3. 1990 o sdružování občanů (a ve znění změn : 300/1990 Sb., 513/1991 Sb. a 68/1993 Sb.). Registrované Sdružení má možnost na svou činnost a na dosažení svého cíle (cílů) využívat různých grantových programů. Jako příklad jsou uváděny některé grantové programy roku 2000: Grantový program zaměřený na podporu komunitních projektů (nadace Open Society Fund Praha), Grantový program na podporu iniciativ mladých lidí (Open Society Fund Praha), Grantový program opomíjené památky (zde by šlo o výjimku, protože jako nežádoucí se uvádějí m.j. "velké objekty" např. zříceniny - přitom ale Rabštejnek není tak příliš rozsáhlá zřícenina). Je možné na opravu památek použít i finance z Programu obnovy venkova.

Za důležité pro záchranu Rabštejnka nutno považovat promyšlenou a důslednou organizaci činností včetně zajištění podmínek pro práce a dozor (i na úseku bezpečnosti práce). Rovněž důležitá bude pak činnost publicistická - seznámit obyvatele mikroregionu i okresu – pomocí okresních novin, místních zpravodajů, působení ve školách, letáků, ale i informačních materiálů do Informačních středisek, mládežnických iniciativ, lokálních televizních vysílání a rozhlasu apod.

CÍL: Záchrana zříceniny hradu Rabštejnek a jeho oživení např. i doprovodnými kulturními a sportovními akcemi v podhradí nebo blízkém okolí.

Obsah činnosti:

- vypracování projektu záchrany včetně stanovení jednotlivých kroků
- zpracování komplexního stavebně historického průzkumu
- zpracování informačního materiálu
- organizování brigád a letních pracovních táborů
- zapojení památky do oblasti cestovního ruchu (turistické a cykloturistické trasy, případně naučná stezka nebo malá expozice k dějinám a stavebnímu vývoji hradu ve vitrínách, umístěných např. v obchodech okolních obcí, restauracích, škole a pod.)
- organizování doprovodných kulturních a sportovních akcí v podhradí a blízkém okolí (poutě, jarmarky, vystoupení historických skupin, divadelní představení, hudební produkce apod.)
- spolupráce s obdobně zaměřenými institucemi, sdruženími a spolky (tuzemské i zahraniční)
- zapojení do Koalice neziskových organizací, případně do příslušných Asociací

E.5. Ochrana kulturních hodnot

Památkové hodnoty:

V Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek (ÚSNKP) okresu Chrudim jsou evidovány tyto objekty v obcích, resp. sídlech mikroregionu :

• Morašice	876 - areál kostela sv. Víta 4971 - tvrziště
• Rabštejn (obec Rabštejnská Lhota)	948 - areál hradu Rabštejn
• Rabštejnská Lhota	949 - zvonička
• Pouchobrady (obec Sobětuchy)	986 - kostel Nejsvětější Trojice
• Stolany	985 - areál kostela sv. Mikuláše

Protože péče o památky (hlavně tyto zapsané v ÚSNKP) i další objekty nesporných stavebně kulturních hodnot dokládá kulturní vyspělost současné společnosti, je třeba jim věnovat patřičnou péči. V tomto kontextu má svoji nezadatelnou úlohu i místní samospráva - tedy obce. Vedle majitele památkového objektu (tím je často také obec) a příslušného stavebního úřadu jsou zde i odborné složky s povinností péče o památkové objekty, a to referát kultury Okresního úřadu v Chrudimi a Památkový ústav v Pardubicích. Právě tyto dvě složky jsou garantem odborné péče a dozoru s právy a povinnostmi, které z těchto funkcí vyplývají.

Je nanejvýš nutné, aby obec měla odpovídající přehled o každém památkovém objektu, tzn. pasport ve kterém jsou všechny potřebné údaje včetně snímku, popisu stavu apod. Tyto materiály jsou na Památkovém ústavu, př. Okresním úřadu.

Jakékoliv uvažované nebo plánované úpravy, opravy a manipulace s památkovým objektem musí být předem projednány jak se stavebním úřadem, tak i zároveň s orgánem památkové péče. Tyto orgány stanovují podmínky úprav či restaurátorských prací nebo neadekvátní zásahy do památkové podstaty objektu mohou zcela odmítnout.

Pokud obec nemá potřebné podklady o objektu památkové péče (pasport) je nutné jednat s Okresním úřadem. Vzájemná, permanentní informovanost o stavu památkového objektu : majitel - obec - OkÚ, je prvotní zárukou toho, že stavebně kulturní hodnoty v obci budou zachovány dalším generacím jako historická kvalita obce.

Vedle objektů zapsaných v ÚSNKP je v obcích i řada dalších hodnotných objektů a staveb, které si péči také zaslouží. Patří k nim některé zachované roubené chalupy, zděné (povětšinou klasicistní) hospodářské objekty s plasticky zdobenými štíty, drobné objekty - např. boží muka, zvoničky, kapličky, klenuté mostky přes potoky, sochy, pomníky apod.

Bylo by nanejvýš potřebné, aby si obce s pomocí referátu kultury OkÚ vyhotovily jejich seznam, popis s fotodokumentací a dohodly zásady možných úprav a potřebných oprav. Osvědčuje se také postupné zveřejňování a prezentace těchto objektů v místním zpravodaji, protože občané správně informovaní najdou i lepší vztah k těmto hodnotám. I tyto objekty (pokud jsou v pořádku a v upraveném prostředí) signalizují každému návštěvníkovi, že je v obci, kde žijí kulturní obyvatelé.